

28.02.2020. Rīkojums Nr. 1-2/36

**Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas
darbības stratēģija**

2020. - 2022.gadam

Rīga, 2020

Satura rādītājs

Satura rādītājs.....	2
Ievads.....	3
Izmantoto saīsinājumu saraksts.....	4
1. Vispārīgā daļa.....	5
1.1. Darbības pilnvarojums	5
VARAM misija.....	5
VARAM vīzija.....	5
VARAM pamatvērtības.....	5
1.2. Īstenotie darbības virzieni	6
1.3. VARAM prioritātes.....	6
1.4. VARAM darbības virzienu apraksts	6
1.4.1. Darbības virziens: Pašvaldību un reģionu līdzsvarota attīstība.....	6
1.4.2. Darbības virziens: Digitālā pārvalde – pārmaiņu virzītājs.....	13
1.4.3. Darbības virziens: Dabas kapitāla un klimata ilgtspējīga pārvaldība.....	24
1.4.4. Darbības virziens: Pārvaldes pilnveide.....	40
1.5. VARAM darbības spēju izvērtējums	49
2. VARAM valsts budžeta programmu daļa	54

Ievads

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk-VARAM) darbības stratēģija 2020.-2022. gadam ir ministrijas vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurš ietver VARAM kompetencē esošo politikas plānošanas dokumentos noteiktos mērķus un ir balstīts uz VARAM nolikumā noteiktajām funkcijām un uzdevumiem.

VARAM darbības stratēģija ir izstrādāta, saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 28. aprīļa instrukciju Nr.3 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”.

VARAM darbības stratēģija pamatojas uz Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam, Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam un 2021.– 2027.gadam, kā arī citos ministrijas kompetencē esošajos nozares politikas plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un ietver mehānismus šo prioritāšu īstenošanai.

VARAM darbības stratēģijas izstrādes mērķis ir uzlabot vidēja termiņa budžeta plānošanas procesu, tieši saistot politikas plānošanas dokumentus, pasākumus ar to ieviešanai pieejamo un nepieciešamo budžeta finansējumu, tostarp ES investīciju fondu līdzekļus.

Stratēģija ietver 3 gadu vidēja termiņa mērķus. VARAM darbības stratēģijas īstenošanas budžets ir veidots pēc budžeta programmu principa. Katrai budžeta programmai tiek noteikti rezultatīvie rādītāji. Budžeta programmas ir sagatavotas, lai uzlabotu valsts budžeta līdzekļu pārskatāmību un novērstu dublēšanos to izlietošanā, kā arī nodrošinātu valsts budžeta resursu efektīvu, koordinētu izmantošanu ministrijas mērķu sasniegšanai. 2020.-2022. gadam ministrijas budžets plānots no 21 valsts budžeta programmām.

Izmantoto saīsinājumu saraksts

ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DAGR	Datu agregatora risinājums
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
DESI	Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EKII	Emisijas kvotu izolēšanas instruments
ETS	Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
INTERREG	Eiropas Teritoriālās sadarbības programma
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
LVĢMC	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”
LVRTC	Valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”
MK	Ministru kabinets
NAP	Nacionālais attīstības plāns
NBD	Nacionālais botāniskais dārzs
NFI	Norvēģijas finanšu instruments
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
RDC	Radiācijas drošības centrs
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VPVKAC	Valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VVD	Valsts vides dienests

1. Vispārīgā daļa

1.1. Darbības pilnvarojums

VARAM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tādās jomās kā vides un dabas aizsardzība, reģionālās attīstības plānošana un koordinācija, pašvaldību attīstība un pārraudzība, teritorijas attīstības plānošana un zemes pārvaldība, vienas pieturas aģentūras principa ieviešana valsts un pašvaldību pakalpojumu pieejamībā, informācijas sabiedrība, elektroniskā pārvalde un valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldība.

VARAM veido nozares politiku, kā arī organizē un koordinē tās īstenošanu:

- 1) vides un dabas aizsardzībā, tostarp:
  - a) vides kvalitātes uzlabošanā;
  - b) dabas aizsardzībā;
  - c) dabas resursu saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā;
  - d) klimata politikā;
  - e) vides investīcijās;
  - f) hidrometeoroloģijā;
  - g) zemes dziļu izmantošanā.
- 2) reģionālajā attīstībā;
- 3) pašvaldību sistēmas attīstībā;
- 4) teritorijas attīstības plānošanā, tostarp ainavu plānošanā;
- 5) zemes pārvaldībā;
- 6) valsts un pašvaldību pakalpojumu pieejamībā, vienas pieturas aģentūras principa ieviešanā;
- 7) informācijas sabiedrībā, elektroniskajā pārvaldē un valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldībā.

VARAM pārrauga pašvaldību darbības likumību, kā arī pašvaldībām likumos un citos normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi, atbilstoši pašvaldību darbību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei.

VARAM misija

VARAM darbības virsmērķis ir nodrošināt vides kvalitāti un iedzīvotājiem pieejamu, līdzsvaroti attīstītu nākotnes valsti

VARAM vīzija

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir atvērta un efektīva, ar profesionāliem un inovatīviem darbiniekiem, kuri rada iespējas un priekšnoteikumus iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai un pakalpojumu pieejamībai.

VARAM pamatvērtības

	Pamatvērtības	Pamatprincipi
1.	Tiesiskums	Ievēro labas pārvaldības principu
2.	Profesionalitāte	Efektīva darbība labākā iespējamā risinājuma sasniegšanai
3.	Radošums	Kopīgos mērķos balstīts komandas darbs
4.	Sadarbība	Godprātīgs darbs izvirzītā mērķa sasniegšanai

5.	Mērķtiecīgums	Izcils darbs sabiedrības labā
6.	Lojalitāte	Uzticība ministrijai un valstij kā darba devējam, vēlme ziedot savu laiku un spējas darba devēja labā

1.2. Īstenotie darbības virzieni

- 1) Pašvaldību un reģionu līdzsvarota attīstība,
- 2) Digitālā pārvalde – pārmaiņu virzītājs,
- 3) Dabas kapitāla un klimata ilgtspējīga pārvaldība,
- 4) Pārvaldes pilnveide.

1.3. VARAM prioritātes

- 1) Administratīvi teritoriālās reformas (turpmāk – ATR) pabeigšana un iedzīvināšana,
- 2) Līdzsvarota reģionālā attīstība
- 3) Integrēta teritorijas attīstības plānošana,
- 4) Latvijas reģionu un pašvaldību starptautiskās konkurētspējas pilnveidošana un sadarbības veicināšana,
- 5) Valsts pakalpojumu pārvaldības un klientu apkalpošanas spēju attīstība,
- 6) Drošs, individuāls, digitāls aprīkojums un digitālās prasmes,
- 7) Datu pieejamības uzlabojumi un platformu atvēršana,
- 8) Vienota valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) pārvaldība,
- 9) Efektīva nacionālo radiofrekvenču un nacionālās numerācijas izmantošana,
- 10) Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana,
- 11) Ekonomiski efektīva un pārdomāta resursu izmantošana,
- 12) Uz riska izvērtējumu balstīta vides politika,
- 13) Klimata pārmaiņu ierobežošanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām,
- 14) Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana,
- 15) Attīstība uz pārmaiņām,
- 16) Cilvēkkapitāls.

1.4. VARAM darbības virzienu apraksts

1.4.1. Darbības virziens: Pašvaldību un reģionu līdzsvarota attīstība

Esošās situācijas apraksts

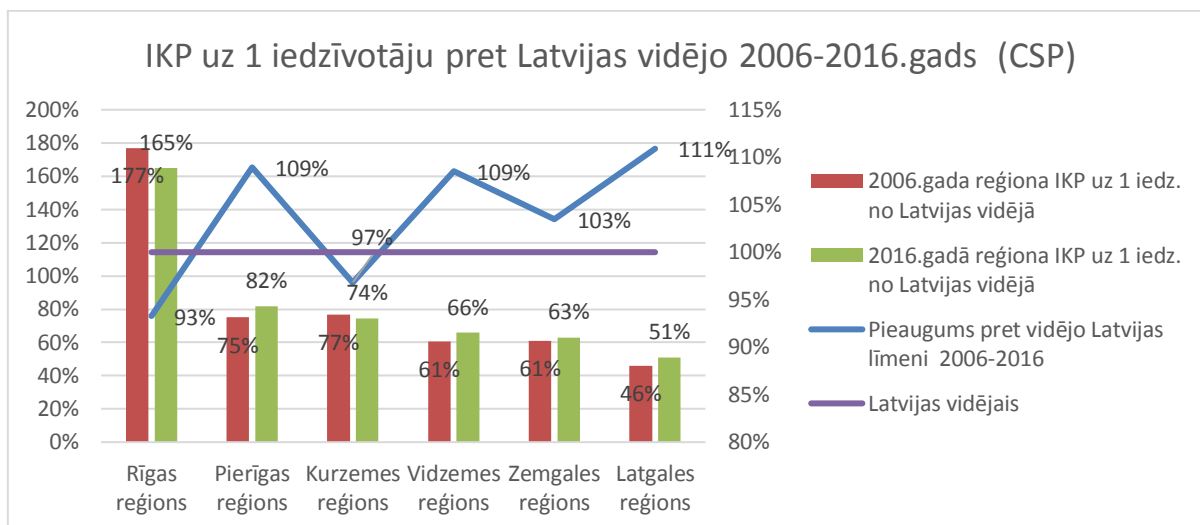
✓ **Darbības virziena attīstības tendenču formulēšana**

Vērtējot reģionālās attīstības atšķirības pēdējo 10 gadu laikā (2006-2016.gads), reģionālās attīstības atšķirības ir kļuvušas nedaudz mazākas – IKP starpības samazinājums ir no 5% Latgalē līdz 2% Zemgalē. Tas skaidrojams ar to, ka reģioni pēdējos 10 gadus ir auguši straujāk par Latvijas vidējo līmeni, kur Zemgale ir augusi par 3% straujāk, savukārt Latgale līdz pat 11% straujāk.¹

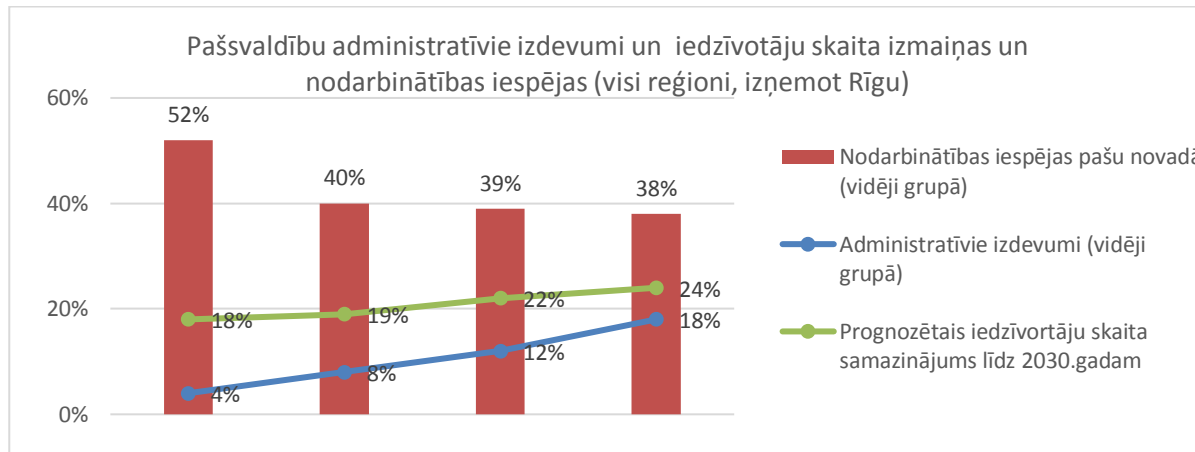
Vienlaikus reģionālās attīstības atšķirību mazināšana ir ilgtermiņa izaicinājums. Latvijā ir vienas no augstākajām reģionālās attīstības atšķirībām – starp ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk - OECD) valstīm tās ir trešās augstākās. Reģionālo atšķirību pamatā ir

¹ VARAM aprēķins, izmantojot CSP datus. CSP. IKG10_110. Iekšzemes kopprodukts statistiskajos reģionos un republikas pilsētās (faktiskajās cenās). Pieejams: https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/ekfin/ekfin__ikp__reg/IKG10_110.px/table/tableViewLayout1/?rxid=82d915a2-87ce-4635-a75c-42c03343be8c.

atšķirīgās komersantu spēja piesaistīt investīcijas – atšķirības nefinanšu investīcijās starp Rīgu un Latgales reģionu ir 5,4 reizes.

Reģionālās attīstības atšķirības ietekmējušas arī iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējos 10 gados, un tas būtiski atšķiras reģionāli – Pierīgā pēdējos 10 gados iedzīvotāju skaits ir samazinājies tikai par 1%, kamēr Latgales reģionā par 20%.² Iedzīvotāju skaits ietekmē arī pašvaldību ieņēmumus un iespējas nodrošināt tiem pakalpojumus, radot atšķirīgus izaicinājumus starp reģioniem. Pašvaldībās ar lielāko samazinājumu un turpmākā samazinājuma prognozi ir augstākie administratīvie izdevumi un mazākā nodarbinātība. Mazās pašvaldības ir spiestas naudu tērēt uzturēšanai, un nekas nepaliek pāri investīcijām. Šīm pašvaldībām nākotnē būs vēl mazāk pašu nopelnīto resursu izaugsmei un konkurētspējai.

Eiropu raksturo teritoriālā daudzveidība, t.sk., pierobežas, piekrastes, kopīgie dabas resursi utt., attiecīgi dažādas teritorijas saskaras ar dažādiem izaicinājumiem. Būtiski šo daudzveidību izmantot pēc iespējas efektīvāk, veicinot pārdomātu, iekļaujošu un ilgtspējīgu pašvaldību, reģionu un kopējo Eiropas izaugsmi. Atbilstošas starptautiskās un pārrobežu sadarbības trūkums var kavēt ekonomiskās izaugsmes tempus un līdzsvarotu reģionālo attīstību Latvijā, kas ir izaicinājums Latvijas politikā.

✓ **Risināmo problēmu noteikšana**, t.sk. atrisināšanu kavējošie faktori :

² VARAM aprēķins, izmantojot CSP datus. CSP. ISG020. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistiskajos reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās un novados. Pieejams: https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_iedzskaits_ikgad/ISG020.px/table/tableViewLayout1/?rxid=e95c167f-85dd-4d2c-9b01-4e1188a34492

- **Uzņēmējdarbība reģionos**– jāveido līdzvērtīgāki ekonomiskie apstākļi reģionos, novēršot “tirgus nepilnības”, kas šobrīd kavē privāto investīciju ienākšanu reģionos.
- **Pakalpojumu efektivitāte** – pakalpojumi ir jāpielāgo līdz ar demogrāfijas izmaiņām (krītošs un atsevišķās vietās augošs iedzīvotāju skaits). Līdz ar to būtiski uzlabot pakalpojumu efektivitāti, kā arī mobilitātes risinājumus to saņemšanai.
- **Vietējo “attīstības līderu” trūkums – pašvaldību administratīvā kapacitāte.** Tā kā reģionos pastāv “tirgus nepilnības” privāto investīciju ienākšanai, izšķiroša ir tieši vietējo pašvaldību loma. Esošās 119 pašvaldības ir ar atšķirīgu kapacitāti un ierobežotiem finanšu un administratīviem resursiem, lai kļūtu par tādiem.
- **Latvijas reģionu un pašvaldību starptautiskā konkurētspēja** – būtiska loma reģionu attīstībā ir to starptautiskā konkurētspēja. Tādēļ ES līmenī nepieciešams stiprināt Latvijas reģionu un pašvaldību spēju būt par atzīstamu un līdzvērtīgu sadarbības partneri ne tikai ar kaimiņvalsti, bet arī citiem ES reģioniem.

✓ **Darbības virziena prioritātes:**

- **ATR pabeigšana un iedzīvināšana** - ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, kas spēj nodrošināt tām likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā un sniedz iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus par samērīgām izmaksām.
- **Līdzsvarota reģionālā attīstība** - uzņēmējdarbības attīstība reģionos, pakalpojumu pieejamība un efektivitāte un reģionālā mobilitāte; plānošanas reģionu darbības pilnveidošana.
- **Integrēta teritorijas attīstības plānošana** - kompetences palielināšana, lai risinātu uzņēmējdarbības, demogrāfijas un klimatu pārmaiņu risinājumus integrētā veidā.
- **Latvijas reģionu un pašvaldību starptautiskās konkurētspējas pilnveidošana un sadarbības veicināšana** - atbilstoša starptautiskā un pārrobežu sadarbība, lai veicinātu ekonomiskās izaugsmes tempus, reģionu starptautisko konkurētspēju un līdzsvarotu reģionālo attīstību Latvijā, sniedzot ieguldījumu Reģionālās politikas mērķu un rezultātu sasniegšanā.

Darbības virziena mērķis

Reģionu potenciāla attīstība un ekonomisko atšķirību mazināšana, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un dzīves vides attīstībai

Finansēšanas avoti

Darbības virziena mērķa sasniegšanai tiks izmantots pieejamais ES fondu plānošanas perioda 2014. – 2020. gadam finansējums un piesaistīts nākamā ES fondu plānošanas perioda 2021. – 2027. gadam finansējums, Eiropas Ekonomikas zonas (turpmāk - EEZ) finanšu instruments, Šveices finanšu atbalsts, kā arī valsts budžets un pašvaldību budžets.

Politikas rezultāti

Ilgtermiņa mērķis (20 gadiem) ir samazināt reģionālās atšķirības līdz 75% apmērā no Latvijas vidējā IKP (šobrīd 47%).

Vidējā termiņa 2021.-2027.gada plānošanas perioda mērķis ir samazināt IKP starpību starp reģioniem vismaz par astoņiem procentpunktiem, panākot reģionālā IKP starpības samazinājumu - mazāk

attīstīto reģionu vidējais IKP uz vienu iedzīvotāju līmenis pret augstāk attīstīto reģionu veido 55% (bāzes vērtība 2016.gadā - 47%), kas prasītu reģionos papildu 1 657 milj. *euro* IKP pieaugumu.

Politikas rezultatīvie rādītāji	Faktiskā vērtība	Plānotā vērtība
Reģionālā IKP starpība - četru mazāk attīstīto reģionu vidējais IKP uz vienu iedzīvotāju līmenis pret augstāk attīstīto reģionu, %	47% (2016.gads)	51% 2022.g.

Darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2020-2022			
		2019 plāns	2020	2021	2022
Konkurētspējīgas pašvaldības	Nodarbinātības un attīstības centri Latvijā - pašvaldības, kas ir būtisks darba devējs saviem un kaimiņu iedzīvotājiem (Pašvaldību īpastvsvars, %)	27%	27%	80%	80%
	Investīciju kapacitāte - pašvaldību budžeta kapacitāte ļauj uzņemt saistības un veikt investīcijas 30 000 000 euro apmērā	39%	39%	100%	100%
	Administratīvā un plānošanas kapacitāte – pašvaldība, kur ir speciālisti uz pilnu slodzi attīstības plānošanā un uzņēmējdarbības jautājumos	45%	45%	100%	100%
Uzņēmējdarbības attīstība un darbavietu radīšanu pašvaldībās	Piesaistīto investīciju ³ apmērs pašvaldību uzņēmējdarbības projektiem ⁴ , (euro/gadā)	81 552 582	47 785 299	37 166 344	21 237 911
	ES fondu investīciju rezultātā jaunradītās darbavietas privātajos komersantos, skaits	425	638	850	1063
	ES fondu investīciju rezultātā pašvaldību uzņēmējdarbības atbalst pasākumu ietvaros ⁵ piesaistītās privātās investīcijas	25 447 025	38 170 538	50 894 051	63 617 564

³ Apstiprinātie projekti un noslēgtie līgumi naudas izteiksmē, euro.

⁴3.3.1. specifiskais atbalsta mērķis „Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām” 5.6.2. specifiskais atbalsta mērķis „Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām”

Pakalpojumu kvalitāte un pieejamība	ES fondu investīciju rezultātā piesaistīto investīciju ⁵ apmērs energoefektivitātes projektos ⁶ , (euro/gadā)	14 319 223 ₇	5 615 574	4 367 668	2 495 810
	Pakalpojuma izmaksu samazinājums ⁸	10%	10%	10%	10%
	Aprēķinātais siltumnīcefekta gāzu samazinājums gadā ⁹ , CO ₂ ekvivalenta tonnas	285,219	427,8285	570,438	713,0475
Latvijas reģionu un pašvaldību starptautiskās konkurētspējas pilnveidošana	Piesaistītais finansējums starptautiskajā sadarbībā	5 676 429	5 000 000	7 094 118	3 547 059
Latvijas institūciju skaits, kam sadarbībā ar citu valstu institūcijām, veicināts starptautiskās konkurētspējas pieaugumu.	Latvijas institūciju/organizāciju skaits ¹⁰ (kumulatīvi pa gadiem)	280	410	20	80
Īstenota vietējo pašvaldību ATR	Izstrādāta Novadu izveides rokasgrāmata		1		
	Izstrādāti jauno novadu administratīvās struktūras projekti			29	
	Izstrādāti jauno novadu attīstības plānošanas dokumentu projekti			29	
Veikts Latvijas ainavu novērtējums un izstrādāts ainavu katalogs, izvērtēta teritorijas attīstības plānošanas sistēmas efektivitāte	Novērtētas Latvijas ainavas nacionālā līmenī (Novērtējumu - publikāciju skaits) un izstrādāti ieteikumi politikas veidošanai un nepieciešamajām likumdošanas izmaiņām		1	2	2

⁵ Apstiprinātie projekti un noslēgtie līgumi naudas izteiksmē, euro.

⁶ Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 4.2.2. specifiskais atbalsta mērķis „Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās”.

⁷ Plānotās piesaistītās investīcijas 2019. gadā aprēķinātas atbilstoši ES fondu atlasu plānošanai, projektu vērtēšanai un ieviešanai.

⁸ Attiecas uz pakalpojumiem, kas saņem ES fondu atbalstu, t.sk. SAM 4.2.2. pašvaldību ēku energoefektivitāte

⁹ ES fondu projektos sasniegtais rezultāts (Specifiskā atbalsts mērķa (turpmāk – SAM) 4.2.2. – pašvaldību ēku energoefektivitāte)

¹⁰ Attiecībā uz INTERREG programmām rādītājs tiek uzskaitīts 2014.-2020.plānošanas perioda ietvaros līdz 2020.gadam ieskaitot un 2021.-2027.plānošanas perioda rādītājs tiek uzskaitīts no 2021.g., kad sāksies programmu ieviešana.

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai

Nr.	Pasākums	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgā struktūrvienība	Līdzatbildīgā struktūrvienība	Izpildes gala termiņš GGGG.MM.DD.
1.	<i>Prioritāte - ATR pabeigšana un iedzīvināšana</i>				
1.1.	ATR īstenošana	Izveidotas ilgtspējīgākas un ekonomiski spēcīgākas pašvaldības.	RN	PD, RPD	2021.12.30.
1.1.1.		Nepieciešamo normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu izstrāde un citu saistītu pasākumu organizēšana un koordinēšana	RN, PD, TPD	JD	2020.12.30.
2.	<i>Prioritāre - Līdzsvarota reģionālā attīstība</i>				
2.1.	Uzņēmējdarbības attīstība reģionos	Uzlabota Latgales Speciālās ekonomiskās zonas darbība	RPD		2021.12.30.
2.2.	ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošana līdzsvarotai reģionu attīstībai	Sagatavots normatīvais regulējums ES fondu finansējuma piesaistīšanai uzņēmējdarbības attīstībai reģionos, pakalpojumu pieejamībai un efektivitātei, mobilitātei un publiskajai ārtelpai	IPD	RPD, JD	2021.12.30.
2.3.	Plānošanas reģionu darbības uzlabošana – grozījumi reģionālās attīstības likumā	1) Uzlabota lēmumu pieņemšana un pārvaldība, (tai skaitā pārskatīts funkcionālais ietvars) 2) Izveidots reģionālais fonds	RPD		2020.12.30.
2.3.1.		Plānošanas reģionu darbības pilnveidošana	RPD		2020.12.30.
2.3.2.		Reģionālā un vietējā līmeņa pārvaldes efektivitātes uzlabošana	RPD. PD		2020.12.30.

3.	Prioritāte - Integrēta teritoriju attīstības plānošana				
3.1.	Savstarpēji integrēta teritorijas attīstības plānošanas dokumenta projekta izstrāde jaunajiem novadiem	Jaunveidojamās novados veikta esošo plānošanas dokumentu savstarpēja analīze un integrācija, lai novērstu iespējamās pretrunas, atšķirības, kas būtu jāzina jaunajai novada domei	RPD	TPD	2021.08.01.
3.2.	ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošana kompetences celšanai pašvaldībās, lai risinātu uzņēmējdarbības, demogrāfijas un klimata izaicinājumus integrētā veidā	Sagatavots normatīvais regulējums ES fondu finansējuma piesaistīšanai plānošanas reģionu un pašvaldību kapacitātes paaugstināšanai	IPD	RPD, JD	2021.12.30.
3.4.	Ģeotelpisko datu un informācijas apmaiņas uzlabošana teritorijas attīstības plānošanas jomā	Pilnveidota Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma - uzlabota publiskā vide, funkcionalitāte, jauni dati un pakalpojumi, degradēto teritoriju IS izveide, uzlabota sadarbība ar citiem valsts reģistriem	TPD	RPD	2021.05.30.
4.	Prioritāte - Latvijas reģionu un pašvaldību starptautiskās konkurētspējas pilnveidošana un sadarbības veicināšana				
4.1.	Nodrošināt Eiropas Teritoriālās sadarbības programmas (turpmāk- INTERREG) finansēto reģionālās attīstības un pārrobežu sadarbības atbalsta pasākumu plānošanu, ierosināšanu, vadību un	Sagatavots normatīvais regulējums INTERREG finansēto reģionālās attīstības un pārrobežu sadarbības atbalsta pasākumu ieviešanai un 9 INTERREG programmas sagatavotas un iesniegtas apstiprināšanai Eiropas Komisijā.	AID	IUD, AD	2022.12.30.

	koordināciju Latvijā ¹¹				
4.2.	Nodrošināt EEZ finanšu instrumenta reģionālās attīstības un starptautiskās sadarbības atbalsta pasākumu vadību un ieviešanu	Sagatavots normatīvais regulējums un uzsākta EEZ finanšu instrumenta projektu īstenošana, veicinot ekonomisko un sociālo attīstību Latvijas reģionos	AID	IUD, RPD, AD	2022.12.30.

1.4.2. Darbības virziens: Digitālā pārvalde – pārmaiņu virzītājs

Esošās situācijas apraksts

✓ Darbības virziena attīstības tendenču formulēšana

VARAM stratēģiskais redzējums par digitālo pārvaldi kā pārmaiņu virzītāju Latvijas sabiedrībā pilnībā atbilst Ilgtermiņa konceptuālā dokumenta “Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā” pieejai, kas tiks īstenota ieviešot Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027.gadam, starptautiski (OECD) atzītajai “radīts digitāls” (“*digital by design*”) tendencei publisko pakalpojumu attīstībā un definē uzdevumu konsekventi atvērt ne tikai valsts pārvaldes datus, bet arī valsts pakalpojumu informācijas un komunikācijas tehnoloģijas IKT platformas integrācijai ar komersantu IKT risinājumiem (“*government as a platform*”), tādējādi veicinot arī komersantu digitālo transformāciju. Attīstoties Eiropas digitālajam vienotajam tirgum, arvien pieaug arī pārrobežu pakalpojumu nozīme, papildus starpinstiuciju un starpnozaru sadarbības prasībām, izvirzot sadarbības prasības arī pārrobežu līmenī.

Digitālās pārvaldes attīstību ietekmē arī straujā IKT attīstība. Šobrīd nozīmīgākās tendences ir saistītas ar mākslīgā intelekta un mākoņdatošanas risinājumu attīstību. Latvijai kā “mazas valodas” valstij ir īpaši svarīgi savlaicīgi reaģēt dabīgo valodu apstrādes tehnoloģiju attīstības izaicinājumiem, kas rada draudu “mazām valodām” būtiski atpalikt no pasaulē populārāko valodu attīstības šajā jomā. Lai to novērstu, valsts pārvaldei ir īpaši jāveicina inovācijas digitālajos risinājumos tieši šajā jomā. Savukārt augstas pievienotās vērtības mākoņdatošanas pakalpojumi rada tehnoloģiskus priekšnoteikumus valsts pārvaldes IKT sadrumstalotības mazināšanai.

Pašreizējo situāciju Latvijas digitālās pārvaldes attīstībā raksturo:

- Starptautiski novērtēts (OECD) stratēģiskais redzējums, apvienojot tajā gan publisko pakalpojumu digitalizācijas un daudzkanālu piegādes aspektus, gan vienotu valsts IKT arhitektūras pārvaldību, nodrošinot atvērtu koplietošanas platformu attīstību un efektīvu izmantošanu. Stratēģiskais redzējums tiks nostiprināts digitālās transformācijas pamatnostādņēs un publisko pakalpojumu modernizācijas plānā un paredzēs virzību uz proaktīviem pakalpojumiem, saskaņā ar “cilvēks centrs” pieeju, pakāpeniski noņemot gan starpiestāžu un starpnozaru, gan pārrobežu barjeras.
- Uzticams un bez ierobežojumiem pieejams individuālais digitālais aprīkojums Latvijas iedzīvotājiem, kas sastāv no elektroniskās identifikācijas (eID karte un mobilais eID), elektroniskā paraksta (eParaksta un mobilā eParaksta) un drošas elektroniskās piegādes (e-adreses) risinājumiem, kas būs izmantojams arī pārrobežu pakalpojumu procesos.
- Augsts e-pakalpojumu pieejamības un izmantojamības līmenis – ar datiem no mērījumiem un pirmajiem panākumiem efektīvā pakalpojumu daudzkanālu piegādē, attīstot valsts un pašvaldību

¹¹ t.sk. programmu izstrādi, programmu ieviešanas normatīvās bāzes izstrādi, centralizētās finanšu kontroles veikšanas sistēmas uzturēšanu un programmu vadības un kontroles sistēmas izveidi un programmu vadību, kā arī īstenoto projektu pēcuzraudzību un sekmēt rezultātu ilgtspēju.

vienoto klientu apkalpošanas centru (turpmāk – VPVKAC) tīklu un tajā izmantojot tos pašus tehnoloģiskos risinājumus, kas tiek izmantoti e-pakalpojumu piegādei (asistētie e-pakalpojumi).

- Strauja attīstība publiskās pārvaldes datu pieejamībā, ko apliecina Latvijas kāpums atvērto datu brieduma pakāpes indeksā.
- Daļēji centralizēta valsts IKT pārvaldība, kas ietver vienotas valsts IKT arhitektūras pārvaldības pieeju, kas aprobēta no struktūrfondiem līdzfinansētu IKT attīstības aktivitāšu koordinēšanā.
- Specializētu kompetences centru attīstība IKT infrastruktūras, uzticamības pakalpojumu un specializētu koplietošanas platformu jomās.
- Inovatīvi risinājumi Latvijas valsts pārvaldes koplietošanas platformās un komponentēs gan pārvaldes procesu organizācijas, gan tehnoloģisko risinājumu jomās (identitāšu integrators, mašintulkošanas un virtuālo asistentu platforma, kas balstīta uz mākslīgās intelīģences risinājumu pielietojumu).

✓ **Risināmo problēmu noteikšana**, t.sk. atrisināšanu kavējošie faktori.

Stratēģiskā redzējuma īstenošanā ir jāpārvar virkne izaicinājumu.

- **Pretruna starp personu datu aizsardzības striktajām prasībām un proaktīvo pakalpojumu attīstības tendenci** ir izaicinājums, ar ko saskaras arī citas ES dalībvalstis. Latvijai piemērotākais risinājums, ņemot vērā iestrādes publisko pakalpojumu piegādes un klientu apkalpošanas koordinēšanā un centralizācijā, ir valsts pakalpojumu klientu apkalpošanas valsts funkcijas izveide, balstot to uz atbilstošu tiesisko regulējumu un institucionālo organizāciju.
- **Uzticama digitālā aprīkojuma (eID+eParaksts+eAdrese) izmantošanas intensitāte un personu autorizācijas un pilnvarošanas risinājumi.** Neskatoties un moderna, uzticama (droša) un iedzīvotāju izmantošanai bezmaksas digitālā aprīkojuma (eID+eParaksts+eAdrese) radīšanu, tā izmantošanas intensitāte vēl ne tuvu nesasniedz vēlamu līmeni, vairumam iedzīvotāju dodot priekšroku banku elektroniskās identifikācijas līdzekļiem, savukārt bankām vēl arvien neieklājoties ne nacionālā eID regulējuma, ne Eiropas Parlamenta un Padomes eIDAS regulas¹² definētajos ietvaros. Problēmu ir jārisina, novēršot nepamatotās atšķirības nacionālā eID regulējuma un eIDAS regulas prasībās. Arī šajā jomā ir iespējami Ziemeļvalstīm un Baltijai kopīgi risinājumi vai vismaz savstarpēja pieredzes pārņemšana.
- **Efektīva daudzkanālu piegāde šobrīd ir pieejama tikai mazai daļai no kopējā publisko pakalpojumu apjoma.** Vienas pieturas princips jāievieš gan digitālā pakalpojumu sniegšanas vidē, gan klātienē pakalpojumu sniegšanas vidē. Pakalpojumu turētāji - iestādes - kūtri deleģē savu pakalpojumu pieteikšanu vai informatīva atbalsta sniegšanu e-pakalpojumu pieteikšanai VPVKAC tīklā. Tiek ieviesti jauni principi pakalpojumu dizainā un sniegšanā orientējoties uz lietotājiem, dzīves situācijās balstītiem, iestāžu koordinētā sadarbībā veidotiem proaktīviem pakalpojumiem, sniegtiem lietotājiem ērtos kanālos, uzsākot arī tikai digitālos kanālos sniegtu pakalpojumu pieeju. Jauno principu sasniegšanu veicinās pilotprojekta ietvaros izstrādāts plāns pakalpojumu proaktīvai sniegšanai 3 dzīves situāciju ietvaros, arī izveidotas vadlīnijas proaktīvai, koordinētai pakalpojumu sniegšanai balstoties uz lietotāju vajadzībām dzīves situāciju ietvaros. Arī progress pakalpojumu pārrobežu pieejamības attīstībā nav apmierinošs. Šo problēmu, pretēji iepriekš sagaidītajam, automātiski nerisinās arī fizisko personu reģistra ieviešana tuvākajos gados. Droša identifikācija un autorizācija ir priekšnoteikumi pilnvērtīgas pārrobežu pakalpojumu kopas ieviešanai, īstenojot Vienotās digitālās vārtejas regulas¹³ prasības.
- **Veicināt digitālo risinājumu integrāciju komersantu biznesa procesos.** Publiskās pārvaldes datu atvēršana ir tikai pirmais solis valsts pārvaldes platformu atvēršanai komersantu risinājumu

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 23.jūlija regulas (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 2. oktobra Regulai (ES) 2018/1724, ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012

integrācijai. Sekmīgi digitalizējot valsts pārvaldi, Latvijā līdz šim nav izdevies pietiekami veicināt digitālo risinājumu integrāciju komersantu biznesa procesos. VARAM iecere ir, balstoties uz pieredzi publiskās pārvaldes digitalizācijā un atverot publiskās pārvaldes IKT platformas integrācijai ar komersantu risinājumiem, jaunajā plānošanas periodā panākt izrāvienu arī komersantu digitalizācijā.

- **Jauna IKT pārvaldības tiesiskā regulējuma savlaicīga ieviešana.** Stingrs tiesisks pamats vienotas IKT arhitektūras pārvaldības pieejas piemērošanai līdz šim ir izveidots tikai IKT attīstības aktivitātēm, kas tiek finansētas no ES struktūrfondiem. Vienveidīgas un visaptverošas IKT pārvaldības ieviešanai ir nepieciešams jauns tiesiskais regulējums, kura pamatus jāieliek E-pārvaldības likumam un tā deleģētajiem tiesību aktiem. Jaunā IKT pārvaldības tiesiskā regulējuma savlaicīga ieviešana būtiski atvieglos arī jaunā plānošanas perioda ES līdzfinansēto attīstības aktivitāšu koordinēšanu un uzraudzību no valsts IKT pārvaldības viedokļa.
- **Valsts vienotās IKT arhitektūras principu un arhitektūras, kā arī pakalpojumu pārvaldības procesu un tā tehniskā atbalsta attīstība.** Lai arī atsevišķās jomās specializēti IKT un atbalsta pakalpojumi jau tiek sniegti, to pārvaldība, sadarbība un turpmākās attīstības koordinācija ir būtiski nostiprināma. Specializācija un sadarbība izvirza jaunas prasības gan valsts vienotās IKT arhitektūras, gan pakalpojumu pārvaldības un metodiskā atbalsta attīstībai. Īpaša nozīme kvalitatīvām un pietiekami detalizētām vadlīnijām, kā arī IKT ekspertu atbalstam ir jomās, kur IKT risinājumus turpinās attīstīt valsts pārvaldes institūcijas, kurām IKT nav pamata darbības joma.
- Izaicinājumus rada arī nepieciešamo IKT kompetenču un spēju ierobežojumi vai dažkārt pat neesamība publiskajā pārvaldē, kā arī nepietiekamās digitālo pakalpojumu izmantošanas prasmes sabiedrībā

Darbības virziena prioritātes

Atbilstoši identificētajām attīstības tendencēm un risināmajām problēmām, tiek izvirzīti šādi prioritārie darbības virzieni:

1. **Valsts pakalpojumu pārvaldības un klientu apkalpošanas spēju attīstība:** valsts pakalpojumu piegādes un klientu apkalpošanas valsts funkcijas tiesiskā un institucionālā pamata izveidošana, kā arī funkcijas efektīvai darbībai nepieciešamo tehnisko platformu attīstība un ieviešana. Prioritātes ietvaros tiek īstenota pieeja “cilvēks centrā” valsts pakalpojumu sniegšanā, tā paredz arī valsts pārvaldes analītisko spēju attīstību klientu apkalpošanas uzlabošanai un proaktīvu valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanai.
2. **Drošs individuāls digitāls aprīkojums un digitālās prasmes** Latvijas iedzīvotājiem: uzticamas elektroniskās identitātes, pakalpojumu autorizācijas, drošas elektroniskās piegādes (eAdreses) un uzticamības pakalpojumu (ieskaitot drošo piegādi – eAdresi) attīstība un ieviešana, ieskaitot tiesiskos, institucionālos un pārrobežu aspektus. Pārrobežu risinājumu attīstība prioritārā sadarbībā ar Baltijas un Ziemeļvalstīm. Digitālo prasmju attīstība Latvijas sabiedrībā ir fokusējama gan uz valsts pārvaldes pakalpojumu izmantošanu, liekot lietā valsts nodrošināto digitālo aprīkojumu, gan digitālo tehnoloģiju efektīvu izmantošanu citās dzīves jomās.
3. **Valsts pārvaldes datu un platformu atvēršana:** valsts pārvaldes datu kontrolēta atvēršana tiks turpināta, papildus atvērto datu publicēšanai attīstot valsts platformu programmatūras saskarnes (API), lai nodrošinātu iespēju komerciālu digitālu pakalpojumu risinājumu integrācijai ar valsts platformām. Tādējādi tiks nodrošināti valsts pārvaldes datu pieejamības turpmāki uzlabojumi, nodrošinot personu kontroli pār savu datu izmantošanu, kā arī valsts pārvaldes risinājumu starpnozaru un pārrobežu sadarbību.
4. **Vienota valsts IKT pārvaldība:** E-pārvaldības likuma un tā deleģēto tiesību aktu izstrāde un ieviešana, attīstot daļēji centralizētu valsts IKT pārvaldības modeli, kas paredz nozaru IKT pārvaldības un specializētu kompetences centru lomu nostiprināšanu. Specializētu IKT kompetenču centru attīstības veicināšana IKT infrastruktūras pakalpojumu, atbalsta sistēmu un citās prioritārās jomās. Sadarbībā ar Valsts kanceleju, Valsts administrācijas skolu un citām

ministrijām – datu analīzes, mākoņdatošanas iespēju izmantošanas un citu spēju (kompetenču un risinājumu) attīstības veicināšana valsts pārvaldē.

- 5. Efektīva nacionālo radiofrekvenču un nacionālās numerācijas izmantošana:** pamats modernu elektronisko sakaru pakalpojumu attīstībai. Turpināt sekmēt radiofrekvenču spektra resursu pārvaldes politikas īstenošanu, izstrādājot Nacionālo Radiofrekvenču plānu un numerācijas resursu pārvaldes politikas īstenošanu, izstrādājot Nacionālo numerācijas plānu, saskaņojot valsts pārvaldes iestāžu, sabiedrisko un profesionālo organizāciju viedokļus efektīvā ierobežoto resursu izmantošanā, atbilstoši nozares attīstībai un starptautiskajiem tiesību aktiem.

Darbības virziena mērķis

Eiropas digitālā vienotā tirgus stratēģijas ieviešana, attīstot digitālo pakalpojumu vidi un tās izmantošanu.

Finansēšanas avoti

Darbības virziena mērķu sasniegšanai tiks izmantots pieejamais ES investīciju fondu plānošanas perioda 2014. – 2020. gadam finansējums un piesaistīts nākamā ES fondu plānošanas perioda 2021. – 2027. gadam finansējums šādām darbības virzienu prioritātēm: publiskās IKT pārvaldes pilnveidei, elektroniskās infrastruktūras bāzes attīstībai, pakalpojumu vides pilnveidei - klātienē un elektroniskās VPA principa attīstībai, vienotās digitālās vārtejas ieviešanai, publiskās pārvaldes informācijas pieejamībai un e-prasmju līmeņu palielināšanai sabiedrībā.

Politikas rezultāti

Politikas rezultātīvie rādītāji	Faktiskā vērtība (2019 gads)	Plānotā vērtība(2022)
Iedzīvotāju īpatsvars, kas izmanto internetu sadarbībai ar valsts un pašvaldību institūcijām (%) ¹⁴	66(2018)	60
Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (turpmāk -DESI) (vieta) ¹⁵	19 (2017)	17
Pakalpojumu īpatsvars, kas ir pieteikti elektroniski, %	64	70
Iedzīvotājiem nodrošināta valsts pārvaldes pakalpojumu pieejamība VPVKAC tīklā,	75 % no Latvijas platības	85 % no Latvijas platības
Apmierinātība ar pakalpojumu pieteikšanu	8 punkti 10 punktu sistēmā	Vismaz 8 punkti 10 punktu sistēmā
Valsts iestāžu digitālā brieduma līmenis (vidējais)	44 %	47 %
Pašvaldību digitālā brieduma līmenis (vidējais)	29 %	32 %
VPVKAC tīklā reģistrēto pakalpojumu kopskaits (pieteikumi, atbalsts e-pakalpojumu pieteikšanai, atbalsts portāla Latvija.lv lietotājiem)	92 125	100 000

¹⁴ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam

¹⁵ DESI ir ES valstu digitālās ekonomikas un sabiedrības attīstības indekss - salikts rādītājs, kuru veido 5 apakšrādītāji: savienojamība, cilvēkkapitāls, interneta izmantojums, ciparu tehnoloģiju integrācija un digitālie publiskie pakalpojumi. Mēra 28 valstīs

Darbības rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2020-2022			
		2019 plāns	2020	2021	2022
Īstenota publiskās pārvaldes pilnveides pasākumu programma	ES fondu investīciju rezultātā pilnveidoti ²⁰ / digitalizēti publiskās pārvaldes procesi ²¹	20	40	60	32
Pilnveidota elektroniskās pārvaldes bāzes infrastruktūra	Izveidotas/ pilnveidotas IKT koplietošanas platformas publiskajā pārvaldē, skaits	2	3	3	4
Palielināta publiskās pārvaldes informācijas pieejamība	Atkalizmantošanas indekss	600	600	650	675
Palielinās iedzīvotāju e-prasmju līmenis	1. Iedzīvotāju IKT vidējā līmeņa prasmju attīstība ²³ %	27%	40	41	42
	2. Iedzīvotāju īpatsvars, kuri nekad nav lietojuši internetu %	14%	9,5	9	8,5
Palielinās eID lietošana	1. Elektroniski parakstītie dokumenti, skaits milj./gadā	7	7,2	7,5	8
	2. Autentifikācijas gadījumu skaits portālā Latvija.lv konkrētā gada ietvaros (tūkstoši)	692	800	900	1000
Piesaistīts Eiropas Savienības fondu projektu finansējums (iepriekšējo rezultātu sasniegšanas veicināšanai)	Piesaistīto investīciju ²⁴ apmērs (euro/gadā) IKT arhitektūras pārvaldības un elektroniskās pārvaldes koplietošanas platformas attīstības projektiem ²⁵	12 276 640	11 545 200	8 979 600	5 131 200
Efektīva nacionālā radiofrekvenču un nacionālās numerācijas izmantošana	Nodrošināta diskusiju platforma un priekšlikumu izstrāde nacionālā radiofrekvenču un nacionālās numerācijas izmantošanai	2	2	2	2

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai

Nr.	Pasākums	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgā struktūrvienība	Līdzatbildīgā struktūrvienība	Izpildes gala termiņš GGG.MM.DD.
1.	Prioritāte - Valsts pakalpojumu pārvaldības un klientu apkalpošanas spēju attīstība				
1.1.	Valsts pakalpojumu piegādes un klientu apkalpošanas valsts funkcijas tiesiskā un institucionālā pamata izveidošana	Informācijas sabiedrības un digitālās transformācijas attīstības pilnveide			2022.08.30.
1.1.1		Latvijas tautsaimniecības un publiskās pārvaldes digitālās	EPD, PPD	Visas ministrijas	2020.12.30.

		transformācijas ietvara izstrāde			
1.1.2		Valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanas procesu pilnveidošana ¹⁶ (Izstrādāta 1 metodoloģija, 1 rokasgrāmata, vadlīnijas, pārveidoti 5 pakalpojumi)	PPD		2022.08.30.
1.1.3		Elektronizēto un elektroniski pieejamo pakalpojumu apjoma pilnveide (identificējot tikai elektroniski sniedzamos pakalpojumus)	PPD		2020.11.31.
1.1.4		Rīcības plāna vienreizes principa ieviešanas veicināšanai izstrāde	PPD		2021.01.01.
1.1.5.		Digitālās transformācijas efektīvai darbībai nepieciešamo tehnisko platformu attīstība un ieviešana (t.sk. " klientu platforma", kā PSPP tālāka attīstība, ieviešot kontaktu reģistru un vienoto druku, arī AVIS)	PPD		2020.07.31.
1.1.6.		Īstenot pieeju "cilvēks centrā" valsts pakalpojumu sniegšanā, t.sk. valsts pārvaldes analītisko spēju attīstību klientu apkalpošanas uzlabošanai un proaktīvu valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanai	PPD		2021.07.01.
1.2.	Valsts pārvaldes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem klātienē, atbilstoši vienas pieturas aģnetūras principam VPVKAC tīklā. ¹⁷	Iedzīvotājiem nodrošināta valsts pārvaldes pakalpojumu pieejamība VPVKAC tīklā 2022.gadā 85 % no Latvijas platības	PPD		2022.12.30.
1.2.1		Publisko pakalpojumu pieejamības	PPD		2022.12.30.

¹⁶ VRP

¹⁷ VRP

		nodrošināšana iedzīvotājiem VPVKAC tīklā ¹⁸			
1.2.2.		Priekšlikumu izstrāde lēmuma pieņemšanai par valsts klientu apkalpošanas funkciju īstenošanu, ieskaitot kontaktu reģistru un "vienoto druku"	PPD, EPD		2021.03.31.
1.2.3.		Pakalpojumu pārbūves ieviešanas plāna dzīves situācijām proaktīvu pakalpojumu sniegšanai izstrāde	PPD		2021.07.01.
1.2.4		Vienotās digitālās vārtejas ieviešanas plāna pakalpojumu pārrobežu pieejamības nodrošināšanai izstrāde un ieviešana	PPD	Valsts reģionālās attīstības aģentūra (turpmāk - VRAA)	2021.12.01.
1.2.5.		Vienotās digitālās vārtejas ieviešanas plāna pakalpojumu pārrobežu pieejamības nodrošināšanai izstrāde un ieviešana	PPD		2021.12.01.
1.3.	Nodrošināt valsts iestāžu tīmekļa vietņu piekļūstamību personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma iedzīvotājiem.	Prasību noteikšana valsts iestāžu tīmekļa vietņu un mobilo aplikāciju piekļūstamībai (Noteiktas prasības, veikta iestāžu apmācība un veikts ikgadējs monitorings)	PPD		2022.12.30.
1.4.	ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošana IKT risinājumu un pakalpojumu attīstībai	Sagatavots normatīvais regulējums ES fondu finansējuma piesaistīšanai IKT risinājumu un pakalpojumu attīstībai	IPD	EPD, PPD	2021.12.30.

¹⁸ vismaz 85 % no Latvijas platības. Iedzīvotājiem, kuriem nav pieejami personas elektroniskās identifikācijas līdzekļi, VPVKAC tīklā pakāpeniski (atbilstoši finansējuma iespējām) ieviests pilnvarotā e-pakalpojuma pieteikšanas risinājums

2.	Prioritāte - Drošs individuāls digitāls aprīkojums un digitālās prasmes				
2.1.	Oficiālās elektroniskās adreses risinājumu attīstība un lietotāju loka paplašināšana ¹⁹				2020.06.30.
2.1.1		Obligātā elektroniskās adreses lietotāju loka (vismaz par trīs grupām) un pielietojuma sfēras (iekļaujot e-rēķinus) paplašināšana	PPD		2020.06.30.
2.2.	Nacionālās e-identifikācijas un uzticamības pakalpojumu normatīvā regulējuma salāgošana	E-Zīmoga izmantošanas iespēju likumdošanā nostiprināšana, nepamatoto atšķirību Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likuma un eIDAS regulas prasībās novēršana (iespēju robežās vienkāršots regulējums)	EPD		2022.12.30.
2.3.	Nodrošināt vienotu fizisko personu elektroniskās identifikācijas ieviešanu, īpaši nodrošinot pasākumu īstenošanu, lai noteiktu eID kā vienotu un prioritāru līdzekli personas elektroniskās identitātes nodrošināšanai un veicinātu eID izmantošanu	eID kartes noteikšana kā derīgu personu apliecinošu dokumentu jebkurā ar vēlēšanu tiesību izmantošanu saistīto jautājumu kārtošanā vai citu risinājumu izstrāde, kas paredz personām ar eID karti īstenot savas vēlētāju tiesības	EPD		2022.12.30.
2.4.	Eiropas Parlamenta un Padomes 14.11.2018. regulas Nr. 2018/1807 par satvaru nepersondatu brīvai aprītei ES kontaktpunkta izveide un tā funkciju izpilde.	Izveidots kontaktpunkts un nodrošināta funkciju izpilde	EPD		2020.12.30.

¹⁹ Valdības rīcības plāns

2.5.	Sabiedrības IKT iespēju izmantošanas veicināšana	Katru gadu veiktas mācības 750 digitālajiem aģentiem Īstenoti 5 komunikācijas pasākumi Izveidotas un publicētas www.manalatvija.lv 5 dzīves situācijas			2022.12.30.
3.	Prioritāte - Valsts pārvaldes datu un platformu atvēršana				
3.1.	Attīstīt Valsts informācijas sistēmu savietotāju, efektīvai datu aprites nodrošināšanai. (Datu agregatora risinājuma (turpmāk - DAGR) izveide)	Divu pamatreģistru Uzņēmumu reģistra (turpmāk – UR) un Pilsonības un Migrāciju lietu pārvaldes (turpmāk - PMLP) datu ātrdarbīgas izplatīšanas nodrošināšana, izmantojot DAGR, valsts pakalpojumu sniegšanai un citu valsts funkciju izpildei	EPD	VRAA, UR, PMLP	2021.12.30.
3.2.	Attīstīt un atvērt platformas komersantiem	Tiesību nodrošināšana kredītiestādēm un apdrošināšanas komersantiem saņemt informāciju no atbilstošām valsts informācijas sistēmām (īstenots pilotprojekts)	EPD	VRAA, PMLP	2020.12.30.
3.3.	Demokratizēt valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu datus	Atvērto datu politikas pilnveide, tai skaitā nodrošinot arvien jaunu un augstvērtīgu datu valsts pārvaldes un pašvaldību rīcībā esošu datu kopu pieejamību sabiedrībai atvērto datu veidā Latvijas Atvērto datu portālā	PPD		2020.12.30.
4.	Prioritāte - Vienota valsts IKT pārvaldība				
4.1.	Izveidot vienotu IKT pārvaldības sistēmu	Tiesiskā pamata pilnveide			2021.12.30.
4.1.1		Vienota tiesiskā regulējuma valsts pārvaldes IKT pārvaldībai izstrāde	EPD		2020.07.31.

4.1.2.		IKT pārvaldības dalībnieku pienākumu noteikšana IKT pārvaldības galveno uzdevumu izpildei.	EPD		2020.12.30.
4.1.3.		Noteikta valsts pārvaldes IKT arhitektūras izveides, lietošanas un pārskatīšanas kārtība un valsts pārvaldes IKT arhitektūras izveides pamatprincipi (finansējuma pieprasīšanas, pārskatīšanas, novērtēšanas un piešķiršanas kārtība; pārvaldībai nepieciešamā informācija un tās aprites kārtība; informācijas sistēmu un platformu izveides un lietošanas kārtība)	EPD		2021.12.30.
4.2.	Attīstīt Valsts vienotās IKT arhitektūras principus, atbilstoši tehnoloģiju attīstībai un valsts pārvaldes procesu digitalizācijas vajadzībām				2022.12.30.
4.2.1		IKT risinājumu attīstības, pakalpojumu sagādes un nodrošināšanas vadlīniju prioritārās jomās noteikšana	EPD		2020.12.30.
4.2.2		Valsts IKT infrastruktūras pakalpojumu optimizācija	EPD	Nacionālā bibliotēka, Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs", IeM	2021.12.30.
4.2.3		Valsts pārvaldes IKT resursu un	EPD		2022.12.30.

		pakalpojumu pārvaldības pilnveide			
5.	<i>Prioritāte - Efektīva nacionālo radiofrekvenču un nacionālās numerācijas izmantošana</i>				
5.1.	Priekšlikumu izstrāde modernu elektronisko sakaru pakalpojumu attīstībai	Nacionālā radiofrekvenču plāna un nacionālā numerācijas plāna tiesību aktu izstrāde atbilstoši nozares attīstībai un starptautiskajiem tiesību aktiem.	EPD	Valsts akciju sabiedrība „Elektronis kie sakari”, Satiksmes ministrija, sociālie partneri, komersanti	2022.12.30.

1.4.3. Darbības virziens: Dabas kapitāla un klimata ilgtspējīga pārvaldība

Esošās situācijas apraksts

Pēdējās desmitgadēs ir konstatētas visstraujākās klimatisko parametru izmaiņas instrumentālo meteoroloģisko novērojumu vēsturē. Līdzšinējo klimatisko apstākļu, kā arī nākotnes klimata pārmaiņu scenāriju analīze uzskatāmi demonstrē, ka klimata pārmaiņu tendences turpināsies visa gadsimta laikā. Turklāt visbūtiskākās izmaiņas skars klimatisko parametru ekstremālās vērtības - aizvien biežāk nāksies saskarties ar Latvijas teritorijai neraksturīgiem un ekstremāliem laikapstākļiem. Izmaiņas klimatiskajos parametros un indeksos laika gaitā ietekmē ne tikai dabas kapitālu (sugas, biotopus, ekosistēmas), bet arī iedzīvotāju veselību, labsajūtu, drošību un saimnieciskās aktivitātes.

Atbilstoši aptuvenai siltumnīcefekta gāzu (turpmāk - SEG) inventarizācijai par 2018. gadu²⁰ Latvijas kopējās SEG emisijas laika posmā no 1990. gada līdz 2018. gadam ir samazinātas par 55,1 %, savukārt laika posmā no 2005. gada līdz 2018. gadam kopējās SEG emisijas ir palielinātas par 3,4 %. Latvijas kopējā SEG emisiju apjomā dominē ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā (turpmāk - ETS) neiekļauto uzņēmumu SEG emisiju apjoms – 77,8 % (2018). Ne-ETS darbību SEG emisiju dinamika liecina par emisiju palielinājumu. Savukārt zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektors kopumā nav SEG emisiju avots (CO₂ piesaiste ir lielāka nekā visā sektorā radītās SEG emisijas), tomēr kopējā CO₂ piesaiste ir samazinājusies par 82,63 % laika posmā no 1990. gada līdz 2017. gadam saskaņā ar 2019. gada SEG inventarizāciju.

Lai ierobežotu klimata pārmaiņas, dažādās rīcībpolitikās gan starptautiskajā, gan ES, gan nacionālā līmenī ir iekļauti mērķi un pasākumi SEG emisiju samazināšanai, kas ir nozīmīgi klimata pārmaiņu negatīvo ietekmju samazināšanai ilgtermiņā. Eiropas Komisija 2019. gada nogalē nāca klajā ar paziņojumu “Eiropas Zaļais kurss”²¹ un pozicionē to kā jaunu ES izaugsmes stratēģiju, kas tiecas ES pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā SEG neto emisijas 2050. gadā samazinātos līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa. Tuvākajos divos gados Eiropas Komisija nāks klajā ar virkni iniciatīvu un priekšlikumu, lai veicinātu ES virzību uz klimatneitralitāti, kā piemēram, ES Klimata likums, Taisnīgas pārkārtošanās fonda regula, Eiropas Savienības pielāgošanās stratēģija.

MK apstiprināta Latvijas vīzija klimatneitralitātes sasniegšanai uz 2050. gadu²² un Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam²³, lai palīdzētu Latvijas iedzīvotājiem un tautsaimniecībai labāk pielāgoties jau notiekošajām klimata pārmaiņām un tādējādi mazinātu klimata pārmaiņu radītos zaudējumus.

Gan ūdeņu stāvokli ietekmējošās antropogēnās slodzes (ūdenstilpju un ūdensteču pārveidošana un piesārņošana, zemes lietojuma maiņa lauksaimnieciskās, mežsaimnieciskās, kā arī citas saimnieciskās darbības dēļ, notekūdeņu novadīšana u.c.), gan klimata pārmaiņu izraisītā ietekme kļūst intensīvāka un palielina risku nesasniegt labu iekšzemes un jūras ūdeņu stāvokli. Atbilstoši Upju baseinu apsaimniekošanas plāniem 2016. – 2021. gadam tikai aptuveni 20% ūdensobjektu novērtēti kā labā stāvoklī esoši un salīdzinot ar upju baseinu apsaimniekošanas plāniem 2009. – 2015. gadam šis īpatsvars nav palielinājies.

Pēdējo 10 gadu periodā novērojams, ka kopējais virszemes ūdeņos novadītais notekūdeņu apjoms samazinās. Pieaug komunālajās attīrīšanas iekārtās radušos notekūdeņu dūņu apjoms, bet tās izmanto

²⁰ https://cdr.eionet.europa.eu/lv/eu/mmr/art08_proxy/envxta4zg

²¹ Eiropas Komisijas paziņojums “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019)640

²² Informatīvais ziņojums “Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam” (izskatīts MK sēdē 28.01.2020.)

²³ [17.07.2019 MK rīkojums Nr. 380](#)

nelielos apjomos. Ne vien līdz pagājušā gadsimta astoņdesmitajiem gadiem ierīkotajai infrastruktūrai, bet arī atsevišķiem pēdējo 20 gadu perioda sākumā izbūvētiem infrastruktūras elementiem kalpošanas laiks tuvojas beigām. No ūdenssaimniecības tarifiem gūtie ienākumi nav pietiekami, lai segtu investīciju izmaksas un nodrošinātu ūdenssaimniecības sistēmu kvalitatīvu un ilgtspējīgu darbību ilgtermiņā.

2018.gadā Latvijā apzinātas piecas jaunas nacionālas nozīmes un divas potenciālas nozīmes plūdu riska teritorijas (kopā 32 teritorijas jeb aptuveni 2% no kopējās Latvijas teritorijas), kā arī klimata pārmaiņu ietekmē nākotnē palielināsies stipru nokrišņu izraisītais plūdu risks.

Salīdzinot ar iepriekšējo jūras vides novērtējumu, kas veikts par 2007.-2011.gada periodu, ir novērojami uzlabojumi, tomēr kopumā tas uz 2018.gadu nav vērtējams kā labs. To visvairāk negatīvi ietekmē ekosistēmas bagātināšanās ar barības vielām (eutrofikācija), arī vērojamā svešzemju sugu ienākšana var neatgriezeniski ietekmēt jūras biotopus. Atsevišķu sugu stāvoklis ir atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem. Kopumā jūras bioloģiskās daudzveidības stāvoklis ir vērtējams negatīvi, jo to ietekmē gan saimnieciskā darbība, gan cilvēku bezatbildība pret vidi, par ko liecina liels piekrastē uzskaitītais atkritumu apjoms, no kuriem 50% veido plastmasas atkritumi.

Kā atzīmēts Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk OECD) Vides raksturlielumu pārskatā²⁴, Latvijā ir samērā vispusīga atkritumu apsaimniekošanas politika un tiesiskais regulējums. Ir paplašināta infrastruktūra atkritumu pārstrādei, kā arī biogāzes un komposta ražošanai no atkritumiem, taču atkritumu rašanās novēršana ir pievērsta mazāka uzmanība. Sadzīves atkritumu dalīta savākšana ir obligāta kopš 2015.gada attiecībā uz papīra, stikla, metāla un plastmasas atkritumiem, un 2021. gadā tā kļūs obligāta attiecībā uz bioloģiski noārdāmiem atkritumiem. Tomēr radīto atkritumu daudzums turpina augt, un šo pieaugumu ir veicinājusi ekonomikas attīstība un nepietiekami stimuli īstenot preventīvus pasākumus. Sadzīves atkritumu daudzums uz vienu iedzīvotāju palielinājās par 28 %, tomēr arī atkritumu reģenerācijas līmenis ir palielinājies no 5 % 2005.gadā līdz aptuveni 30 % 2016.gadā vai 45 %, ja ņem vērā bioloģiski noārdāmo atkritumu reģenerāciju biogāzes ražošanai. Šādu attīstību veicināja atkritumu poligonu maksas palielināšanās, dalīta atkritumu savākšana un ražotāju paplašinātās atbildības programmas, kā arī ES finansiālais atbalsts. Tomēr atkritumu poligoni joprojām tiek izmantoti kā galvenais atkritumu apglabāšanas veids.

Izstrādātās gaisu piesārņojošo vielu emisiju prognozes esošajā scenārijā parāda, ka ir nepieciešams īstenot papildus politikas un pasākumus, lai nākotnē Latvijā kopumā samazinātu slāpekļa oksīdu, daļiņu PM_{2,5} un amonjaka emisijas un nodrošinātu noteikto mērķu izpildi. Savukārt gaisa kvalitātes mērījumu stacijās veiktie mērījumi parāda, ka lielākās gaisa kvalitātes problēmas un Pasaules Veselības organizācijas standartiem neatbilstoša gaisa kvalitāte konstatēta Rīgā, Liepājā un Rēzeknē. Turklāt Rīgā tiek pārsniegti arī robežlielumi, kas noteikti Eiropas Savienības tiesību aktos par gaisa kvalitāti.

Ņemot vērā, ka Latvijas tautsaimniecībā dominē mazie un vidējie uzņēmumi, kuriem ir ierobežoti resursi, kā arī Latviju raksturo komplicētas ķīmisko vielu piegādes ķēdes, pirmkārt, jāīsteno informēšanas pasākumi par rīcībām ķīmisko vielu drošā izmantošanā, kā arī par drošāku alternatīvu izmantošanas identificēšanas iespējām. Otrkārt, iegūtiem datiem jābūt par pamatu nacionāla līmeņa rīcībpolitikas prioritāšu noteikšanai gan attiecībā uz noteiktām saimnieciskajām darbībām, vai noteiktām bīstamām ķīmiskām vielām vai vielu grupām (piem, endokrīnās sistēmas grāvējvielas, noturīgie organiskie piesārņotāji). Pakāpeniska pieeja ķīmisko vielu risku pārvaldībā (t.i., drošu izmantošanu, uzglabāšanu utml.) kontekstā ar atbilstīgiem kontroles mehānismiem piesārņojošo darbību atļauju izsniegšanā un uzraudzībā, nosaka rīcībpolitikas izstrādi vides piesārņojuma novēršanā un samazināšanā.

Informācija par piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām Latvijā ir apkopota un ievietota Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā (turpmāk - datubāze). Ņemot vērā, ka ir izveidota

---

²⁴ OECD [Vides raksturlielumu pārskats par Latviju 2019.gads](#)

jauna datubāze, nepieciešams aktualizēt informāciju par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām visā valsts teritorijā.

Valsts nozīmes jonizējošā starojuma objekta “Salaspils pētnieciskais kodolreaktors” likvidācijas procesu nepieciešams noslēgt. Tā rezultātā paredzams, ka radīsies ievērojams apjoms zema un vidēja līmeņa radioaktīvo atkritumu apjoms, kurš tiks noglabāts atbilstoši augstākajiem drošības standartiem. Vienlaikus radioaktīvo atkritumu glabātavas “Radons” atkritumu apglabāšanas tilpums tiks palielināts nodrošinot ilgtermiņu drošu radioaktīvo atkritumu glabāšanu.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jomā iepriekšējās VARAM stratēģijas laikā uzsākti ievērojami priekšdarbi VPP noteiktā mērķa – dabas aizsardzības un tautsaimniecības interešu līdzsvarošanai. 2017.gadā uzsākta ES nozīmes aizsargājamo biotopu izplatības un kvalitātes apzināšana, kas ir lielākais dabas vērtību apzināšanas projekts neatkarīgas Latvijas laikā.

2019.gadā ir sagatavoti ziņojumi par ES Putnu²⁵ un Biotopu²⁶ direktīvu ieviešanu 2013.-2018. gadā. Atbilstoši ziņojumiem secināts, ka tikai 10% ES nozīmes biotopu un 41% ES nozīmes sugu ir labvēlīgā aizsardzības stāvoklī, kā arī 51% putnu sugu populācijas uzrāda stabilas vai pieaugošas attīstības tendences.

2019.gadā OECD rekomendācijās²⁷ par bioloģiskās daudzveidības jomu norādīts par bioloģiskās daudzveidības stratēģijas nepieciešamību, sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanu, dabas aizsardzības plānu nepieciešamību īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un samērīgu kompensāciju sistēmu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem.

Šobrīd ir izstrādātas vadlīnijas zinātniski pamatotu sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanai, tādēļ nākamajā periodā mērķi jānosaka katras sugas un biotopa aizsardzībai. Šie mērķi būtu jāņem vērā, gan plānojot dabas aizsardzības aktivitātes, gan tautsaimniecības un reģionālo attīstību.

Eiropas Komisija 2019.gada divpusējās sarunās uzsvēra Natura 2000 tīkla pabeigšanas nepieciešamību, kā arī sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanu un ietekmes novērtējumu veikšanu pirms darbību atļaušanas, t.sk. mežistrādei īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

✓ **Risināmo problēmu noteikšana, t.sk. atrisināšanu kavējošie faktori**

- **Nepieciešams uzlabot ūdensobjektu stāvokli.** Nav pietiekams citu nozaru ieguldījums laba ūdeņu stāvokļa sasniegšanai nepieciešamo pasākumu īstenošanā, kā arī klimata pārmaiņu radītās ietekmes mazināšanai, ņemot vērā, ka aptuveni 80% iekšzemes ūdensobjektu nepieciešams uzlabot to stāvokli un ka nav sasniegts labs jūras vides stāvoklis. Pilnīgu jūras stāvokļa novērtēšanu kavē nepietiekams zināšanas un monitoringa datu trūkums.
- **Straujāk jāsamazina SEG emisijas.** Ņemot vērā globālo cīņu pret klimata pārmaiņām un Latvijas saistības, ir nepieciešams straujāk samazināt SEG emisijas. Nepieciešams nodrošināt aktīvu Latvijas interešu aizstāvību ES Zaļā kursa tiesību aktu izstrādē. Lai samazinātu SEG emisijas ir nepieciešama ciešāka sadarbība ar visām nozarēm un klimatneitralitātes aspekti ir jāintegrē nozaru politikās. Vienlaikus ir nepieciešama sabiedrības paradumu maiņa un izglītošana, jo pašreizējie sabiedrības ieradumi kavē SEG emisiju samazināšanos. Ir nepieciešams nodrošināt kvalitatīvu pamatu Latvijas klimata politikas turpmākai attīstīšanai, t.i. jāvirzās uz vienotu un skaidri izprotamu tiesisko regulējumu gan klimata pārmaiņu mazināšanai, gan pielāgošanās klimata pārmaiņām, gan uz klimata politikas radīto pozitīvo pārmaiņu izmantošanu. Nav pietiekams inovatīvu risinājumu pielietojums energoefektivitātes paaugstināšanai visos tautsaimniecības sektoros, kas ir ilgtspējīgs un izmaksu ziņā efektīvākais enerģētiskās drošības stiprināšanas veids. Jāveicina pētniecības attīstība, kas balstīta uz inovācijām

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 30. novembra direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību

²⁶ Padomes 1992. gada 21. maija direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību

²⁷ [OECD Vides raksturlielumu pārskats par Latviju 2019.gads](#)

resursefektīvāku, ne-emisiju tehnoloģiju un augstākas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanai un ieviešanai, kas ne vien palīdzētu mazināt negatīvo ietekmi uz klimatu un vidi, bet ilgtermiņā arī sekmētu Latvijas uzņēmumu eksportspēju, sadarbības iespējas un konkurētspēju globālā mērogā. Granti līdz šim ir bijusi vienīgā atbalsta forma gan Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (turpmāk – KPFI), gan Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta (turpmāk – EKII) ietvaros. Klimata jomas pasākumu finansēšanā ir jāvirzās uz finanšu instrumentu izmantošanu. Finanšu instrumenti ir viens no galvenajiem rīkiem papildu finansējuma mobilizācijai no privātā sektora ilgtspējīgai attīstībai, t.sk. klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumiem.

- **Jāveicina aktīvāka pielāgošanās klimata pārmaiņām.** Lai palīdzētu Latvijas iedzīvotājiem un tautsaimniecībai labāk pielāgoties jau notiekošajām klimata pārmaiņām un tādējādi mazinātu klimata pārmaiņu radītos zaudējumus ir nepieciešams ieviest virkni pielāgošanās pasākumu. Šiem pasākumiem jāaptver gan cilvēku dzīvības, veselības un labklājības pasargāšana no klimata pārmaiņu nelabvēlīgās ietekmes, gan tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamības spējas pielāgoties veicināšana un radīto iespēju izmantošana. Būtiski ir nodrošināt zinātniski pamatotu informāciju, tai skaitā, monitoringu un prognozes, lai veicinātu pielāgošanās klimata pārmaiņām aspektu integrēšanu nozaru politiku un teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, kā arī sabiedrības informēšanu. Plaša institūciju un arī sabiedrības iesaiste un sadarbība ir neatsverams aspekts pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumu ieviešanā.
- **Jāveic pasākumi lauksaimniecības un notekūdeņu attīrīšanas sektoros.** Lai mazinātu eitrofikāciju un panāktu labu jūras vides stāvokli, nepieciešams veikt efektīvus pasākumus lauksaimniecības un notekūdeņu attīrīšanas sektoros. Lai mazinātu svešzemju sugu introdukciju, jāveic kuģu balasta ūdeņu apsaimniekošana. Ņemot vērā piekrastes un jūras piesārņojumu ar atkritumiem, jo īpaši plastmasas (tie sastāda 51% no pludmalēs savāktajiem atkritumiem) un mikroplastmasas, jāveic pasākumu kopums atkritumu apsaimniekošanas politikas un aprītes ekonomikas ietvaros, liekot uzsvāru uz plastmasas atkritumiem Notekūdeņu savākšanas ziņā vēl arvien nav sasniegta pilnīga atbilstība Padomes 1991. gada 21. maija Direktīvas 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu²⁸ prasībām visās lielākajās apdzīvotajās vietās, bet izbūvētā ūdenssaimniecības infrastruktūra noveco, tādēļ nepieciešamas investīcijas tīklu rekonstrukcijai un attīstībai, kā arī jāveicina mājsaimniecību pieslēgumi centralizētajām sistēmām. Lai saglabātu un uzlabotu esošo notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes līmeni, būs vajadzīgas arī būtiskas investīcijas notekūdeņu attīrīšanas efektivitātes, kā arī to energoefektivitātes paaugstināšanā un atsevišķu iekārtu jaudu palielināšanā. Nacionālā mērogā nav atrisināta notekūdeņu dūņu apsaimniekošana, radot potenciālu vides piesārņojuma risku. Nepieciešama notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas stratēģijas izstrāde un risinājumu ieviešana notekūdeņu dūņu apstrādei vai pārstrādei.
- **Plūdu riska informācijas sistēmas pilnveide.** Joprojām Plūdu riska informācijas sistēma nav pilnīga, pašlaik nav rasts finansējums Informatīvā ziņojuma “Par plūdu draudu brīdinājuma sistēmas efektivitātes uzlabošanas nepieciešamību” īstenošanai un iesaistīto institūciju sadarbības nodrošināšanai. Jāveicina plūdu un krasta erozijas risku mazināšanas pasākumi, lai samazinātu applūstošo teritoriju, t.sk., piesārņoto vietu, skaitu un to ietekmi uz iedzīvotājiem un tautsaimniecību.
- **Gaisa kvalitātes uzlabošana.** Gaisa kvalitātes nodrošināšanu nepieciešams īstenot ar papildus pasākumiem vairākās tautsaimniecības nozarēs, lai Latvijā samazinātu slāpekļa

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:31991L0271&from=LV>

oksīdu, daļiņu PM_{2,5} un amonjaka emisijas un nodrošinātu noteikto mērķu izpildi, kā arī uzlabotu gaisa kvalitāti Rīgā, Rēzeknē un Liepājā.

- **Ķīmisko vielu pārvaldība.** Šobrīd veiktās izmaiņas Eiropas Savienības ķīmisko vielu pārvaldības tiesību aktos, sniedz papildus informāciju un datus par ķīmisko vielu īpašībām, kas tiek izmantotas gan rūpniecībā, gan mājsaimniecībās. Svarīgi identificēt ķīmisko vielu izmantošanu ietekmējošos faktorus Latvijā, piemēram, ķīmisko vielu pieejamība, izmantošanas izmaksas atkarībā no to bīstamības un īpašībām. Lai paaugstinātu izpratni par augsta riska ķīmisko vielu (t.sk. endokrīnas sistēmas grāvējvielām) izmantošanas draudiem videi un cilvēku veselībai, nepieciešams atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumi šādu vielu identificēšanā un aizvietošanā.

Nepieciešams saskaņot uzraudzības un kontroles elementus ar rīcībpolitikas vajadzībām, koncentrējoties uz piesārņojuma risku novērtēšanu un inovatīvu pieeju piesārņojuma samazināšanā, kā arī uzlabot vides monitoringa sistēmas darbību, kā arī vides datu ieguvī, apstrādi un izmantošanu.

- **Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.** Jāaktualizē informācija Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu datubāzē un jāveicina šajā datubāzē iekļautās informācijas izmantošana teritorijas attīstības plānošanas procesā. Kvalitatīva informācijas aktualizēšanas procesa nodrošināšanai nepieciešams papildu finansējums un vadlīniju izstrāde. Nepieciešams turpināt arī piesārņoto vietu sanācijas, rekultivācijas un revitalizācijas procesus.
- **Zemes dziļu pārvaldības pilnveide.** Zemes dziļu pārvaldība vēl joprojām ir sadalīta starp vairākām institūcijām, kā arī dati, kas pilnvērtīgi raksturotu zemes dziļu resursus Latvijā, ir novecojuši. Identificēta ēnu ekonomika derīgo izrakteņu, īpaši minerālresursu, aprītē. Nav izstrādāti risinājumi degradēto un vēsturisko derīgo izrakteņu ieguves vietu rekultivācijai.
- **Sadzīves atkritumu dalītā vākšana un šķirošana.** Ir nepieciešams uzlabot sadzīves atkritumu dalīto vākšanu un šķirošanu, paredzot atkritumu dalītās savākšanas iespējas bioloģiskajiem atkritumiem un pārtikai, tekstila atkritumiem un sadzīvē radītajiem bīstamajiem atkritumiem, kā arī palielināt atkritumu pārstrādes un reģenerācijas jaudas, lai palielinātu sadzīves atkritumu augstas kvalitātes pārstrādes apjomu un samazinātu atkritumu poligonos apglabāto atkritumu daudzumu. Lai mazinātu atkritumu apglabāšanu poligonos, ir paredzēts palielināt dabas resursu nodokli par atkritumu apglabāšanu poligonos. Vienlaikus tiks uzlabota normatīvajos aktos noteikto prasību atkritumu apsaimniekošanas jomā kontrole un uzraudzība, pilnveidotas prasības finanšu nodrošinājumam atkritumu apsaimniekošanas darbībām, uzlabota un paplašināta atkritumu pārvaldījuma uzskaites sistēma, kā arī pilnveidota vides statistikas datu vākšana un apkopošana par atkritumu apsaimniekošanu. Tiks arī stiprināta ražotāju atbildības sistēmu darbības pārraudzība. Līdz 2022.gada 1.februārim tiks ieviesta depozīta sistēmu dzērienu iepakojumam.
- **Aprites ekonomikas ieviešana.** Lai veicinātu pāreju uz aprites ekonomiku, tiks veicināta uz aprites principiem balstītu koefektīvu tehnoloģiju, ekoinovāciju un ekodizaina ieviešana ražošanā, paplašināta zaļā publiskā iepirkuma loma ilgtspējīgu materiālu izmantošanas veicināšanai. Reģionu līmenī tiks veicināta starpnozarju sadarbība jeb industriālā simbioze. Tiks meklēti risinājumi iepakojuma materiālu ietilpības samazināšanai, pārstrādājamības un ilglietojamības (atkārtotas lietošanas) palielināšanai. Tiks uzlabota materiālu plūsmu uzskaites sistēma un paaugstināta materiālu plūsmu izsekojamība.
- **Radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas jomas pilnveide.** Turpināsies Salaspils kodolreaktora likvidēšanas un radioaktīvo atkritumu glabātavas “Radons” paplašināšanas

darbi. Tiks īstenota publiskā iepirkuma procedūra Salaspils kodolreaktora izpētes un demontāžas plāna projekta izstrādei, jaunas radioaktīvo atkritumu tvertnes izbūves un esošo tvertņu drošības uzlabošanas radioaktīvo atkritumu glabātavā “Radons” projekta izstrādei. Tiks pilnveidota valsts stratēģija radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas jomā un normatīvais regulējums atbilstoši starptautiskajiem drošības principiem.

- **Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana.** Latvija vēl nav izpildījusi visus pienākumus, kas izriet no ES Biotopu²⁹ direktīvas, tai skaitā nav pilnībā izveidots Natura 2000 teritoriju tīkls (ierosināta pārskatīšanas procedūra) un Natura 2000 teritorijām nav noteikti vietu aizsardzības mērķi, kas kavē saimniecisko un dabas aizsardzības interešu līdzsvarošanu. Kompensāciju sistēma nenodrošina taisnīgas un samērīgas kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos. Līdz ar to daudzi zemju īpašnieki ir neapmierināti ar dabas aizsardzības radītajiem aprobežojumiem, it īpaši mežsaimniecībā. Palielinoties spiedienam uz dabas resursu izmantošanu no vienas puses un stingrākiem ierobežojumiem dabas aizsardzības jomā no otras puses, ir nepieciešama pārdomāta, efektīva un līdzsvarota kompensāciju sistēma, kas veicinātu zemes īpašnieku iesaistīšanos dabas vērtību saglabāšanā, vienlaikus nodrošinot pietiekamu ekonomiskos stimulus.
- **Dabas aizsardzības pārvaldes un Nacionālā botāniskā dārza kapacitāte pilnveide.** Šo institūciju funkcijas un loma sabiedrības informēšanā un izglītošanā, tai skaitā par dabas aizsardzības un ekosistēmu pakalpojumu ieguvumiem būtu pilnveidojamas. Nepilnīgas izpratnes dēļ dabas aizsardzības jomā nereti rodas konflikti, kuru novēršanai būtu nepieciešama plašākas informēšanas un izglītošanas aktivitātes / iespējas. Tādēļ izvērtējama ir esošo dabas izglītības centru attīstība un jaunu pieeju meklēšana sabiedrības informēšanai. Tāpat būtu izvērtējamas esošā vides un dabas institūciju funkcijas, meklējot efektīvākas darbības iespējas un sinerģijas.

Lai nodrošinātu iepriekš minēto problēmu risināšanu, jāturpina pildīt atbildīgās iestādes funkcijas VARAM kompetences ietvaros ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda iesāktajos projektos plūdu, ūdenssaimniecības, atkritumu, piesārņoto vietu sanācības, vides monitoringa un sabiedrības “zaļās apziņas”, dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jomās, t.sk., primāri novirzot snieguma rezerves finansējumu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādei, notekūdeņu tīklu un pieslēgumu attīstībai un biotopu atjaunošanai. Tāpat nepieciešams plānot investīcijas minētajos sektoros arī 2021.–2027. gada periodā, t.sk., kanalizācijas tīklu rekonstrukcijai, notekūdeņu dūņu apsaimniekošanai, atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un reģenerācijas jomā, un aprites ekonomikas jomā, bioloģiskās daudzveidības aizsardzības, kā arī gaisa piesārņojuma un klimata pārmaiņu mazināšanas jomās. Pirms investīciju uzsākšanas nākamajā plānošanas periodā jāizstrādā arī investīciju priekšnosacījumi – Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.–2028. gadam un ūdenssaimniecības investīciju plāns.

✓ **Darbības virziena prioritātes**

- Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana,
- Ekonomiski efektīva un pārdomāta resursu izmantošana,
- Uz riska izvērtējumu balstīta vides politika,
- Klimata pārmaiņu ierobežošana un pielāgošanās klimata pārmaiņām,
- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana.

---

²⁹ Padomes 1992. gada 21. maija direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību

Darbības virziena mērķis Nodrošināt labu vides kvalitāti, ierobežojot un novēršot vides piesārņojumu, saglabāt bioloģisko daudzveidību, un veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti un pret klimata pārmaiņām noturīgu attīstību.

Finansējuma avoti

Darbības virziena mērķu sasniegšanai tiks izmantots pieejamais ES fondu finansējums 2014.–2020.gada plānošanas periodam un tiks piesaistītas nākamā 2021.–2027.gada plānošanas perioda finansējums. Ir nepieciešams izmantot iespējas, ko sniegs Eiropas zaļā kursa investīciju plānā³⁰ ietvertie mehānismi godīgas un taisnīgas zaļās pārkārtošanās jomā.

Norvēģu finanšu instrumenta 2014.–2021.gadam programmas "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide" ietvaros plānots īstenot atklāto konkursu vēsturiskā piesārņojuma samazināšanai un iepriekš noteikto projektu "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā".

Kā viens no finanšu avotiem klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumu īstenošanai ir specializētais finanšu instruments Latvijā - EKII.

Modernizācijas fonds - ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas 4. periodam izveidots finansēšanas mehānisms, kura mērķis ir atbalstīt oglekļa mazietilpīgus ieguldījumus enerģētikas sistēmu modernizēšanā un energoefektivitātes uzlabošanā.

Politikas rezultāti

Politikas rezultatīvie rādītāji	Faktiskā vērtība (gads)	Plānotā vērtība (2022)
Dabas resursu izmantošanas produktivitāte (EUR uz vienu resursu tonnu) ³¹	511,7 (2017) ²	600 (2020); 1550 (2030)
Pārstrādāto sadzīves atkritumu īpatsvars, (visu nebīstamo % no gadā radītajiem) ³²	56 (2017)	55 % (2025)
Apglabāto bioloģiski noārdāmo atkritumu īpatsvars (tūkst.t.) ³³	293 (2017)	88 (10%) (2035)
Gaisa piesārņojuma % samazinājums: 1) slāpekļa oksīdi – NO _x 2) daļiņas – PM _{2,5} 3) amonjaks – NH ₃	2016.gadā panāktais samazinājums pret bāzes gadu jeb 2005.gadu: 1) NO _x – 17 % 2) Daļiņas PM _{2,5} – 28 % 3) Amonjaks – 9 % pieaugums	2024.gadā ³⁴ panāktais samazinājums pret bāzes gadu jeb 2005.gadu: 1) NO _x – 33% 2) Daļiņas PM _{2,5} – 27% 3) Amonjaks – 1%
Stabilizētas kopējās ne-ETS SEG emisijas, Mt CO ₂ ekvivalenta salīdzinājumā ar 2005.gadu	9,2 (2017) ³⁵	Indikatīvais mērķis 8,9 (2022) ³⁶
Kopējo SEG emisiju samazinājums salīdzinājumā ar 1990. gadu	56,9% (2017) ³⁷	65% (2030) ³⁸

³⁰ COM(2020) 21 final: Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļā kursa investīciju plāns":

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0021&from=EN>

³¹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030. gadam

³² Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

³³ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013. – 2020.gadam

³⁴ Rādītāja termiņš indikatīvi ilgāks kā Stratēģijas termiņš,

³⁵ Eiropas Vides aģentūras gala pārbaudes ziņojums par 2019. gada SEG inventarizāciju.

³⁶ Latvijas aprēķinātie indikatīvie saistošie ne-ETS darbību ikgadējie SEG emisiju samazinājumi saskaņā ar Nacionālā enerģētikas un klimata plānu (2019).

³⁷ 2019. gada SEG inventarizācija (ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām).

³⁸ Saskaņā ar Latvijas oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģijas 2050. gadam projektu.

Izveidots Natura 2000 tīkls	89%(2019)	100% (2022)
-----------------------------	-----------	-------------

Darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2020-2022			
		2019 plāns	2020	2021	2022
Mazināta piesārņojošo darbību ietekme uz vidi un cilvēku veselību	Piesārņojošo darbību (A, B, C) operatoru skaita īpatsvars, kuru darbībā konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi (%)	15	15	13	13
Izstrādāti attīstības plāni un projekti, un nodrošina vides kvalitāti un labvēlīgu ietekmi uz iedzīvotājiem	Attīstības plāni un projekti, kuriem savlaicīgi novērsta un samazināta nelabvēlīga ietekme un avāriju risks gadā (<i>skaitis</i>)	92	92	96	96
Novērojumu skaits ir optimāls, lai novērtētu vides stāvokļa izmaiņu tendences, kā arī pieņemtu lēmumus vides politikas pilnveidošanā	Vides novērojumi, tai skaitā, meteoroloģiskie novērojumi, gaisa kvalitātes novērojumi, ūdens kvantitatīvie un kvalitatīvie novērojumi (skaits gadā)	3 950 000	3 998 000	3 998 000	4 098 000
Samazinātas SEG emisijas	1. Apstiprināto projektu konkursu skaits EKII ietvaros (gadā)		2	2	2
	2. Izsolīto emisijas kvotu (EUA) skaits gadā	1 991 500	1 663 000	1 059 825	1 104 423
	3. Izsolīto aviācijas emisijas kvotu (EUAA) skaits gadā	26 000	26 000	26 000	26 000
	4. Kopējais SEG inventarizācijas un prognožu sagatavoto un iesniegto ziņojumu skaits ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām sekretariātam un EK Regulas 525/2013 ietvaros	6	4	6	4
	5. KPFI projektu konkursu ietvaros sasniegtais ikgadējais oglekļa dioksīda emisiju samazinājums, tūkst.tCO ₂	149	64	19	-

Uzlabota infrastruktūra notekūdeņu savākšanas, atkritumu, plūdu riska pārvaldības, kā arī vides monitoringa un kontroles jomās, un dabas resursu ilgtspējīgai un efektīvai izmantošanai	1. Piesaistīto investīciju ³⁹ apjoms vides kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai (euro/gadā) ⁴⁰	20 454 398	9 575 676	5 687 215	-
	2. Iedzīvotāju skaits, kam izveidoti pieslēgumi pie centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas ES fondu investīciju ⁴¹ rezultātā	999	420	5438	12747
	3. Iedzīvotāju skaits, kuri gūst labumu no pretplūdu pasākumiem ES fondu investīciju ⁴² rezultātā	22311	103 036	29 718	1 538
Nodrošināta tūrisma un dabas izglītības infrastruktūras objektu pieejamība sabiedrībai	Uzturēti tūrisma un dabas izglītības infrastruktūras objekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (skaits gadā (turpmāk -DAP))	748	748	748	748
Nodrošināts sugu un biotopu labvēlīgas aizsardzības statuss	Apsaimniekoti pļavu, meža un purvu biotopi (ha gadā) (DAP)	18007	18007	18007	18007
Nodrošināta kvalitatīva vides komunikācija (sabiedrības līdzdalība un izglītība)	Vides izglītības pasākumi (Muzejpedagoģiskās programmas, nodarbības, pasākumi, ekskursijas, lekcijas, semināri, kursi, ekspertu konsultācijas) (skaits gadā) (Latvijas Dabas muzejs, NBD, DAP)	1 650	1 850	1 850	1 850
Nodrošināta sugu un krājuma vienību saglabāšana	<i>Ex situ</i> un krājumā uzturētās vienības (skaits gadā)	218 815	222 815	224 815	226 815

³⁹ Apstiprinātie projekti un noslēgtie līgumi naudas izteiksmē, *euro*.

⁴⁰ Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" vides jomas specifiskie atbalsta mērķi (5.1.1., 5.2.1., 5.3.1., 5.4.1., 5.4.2., 5.4.3., 5.6.3.).

⁴¹ SAM 5.3.1. "Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanas iespējas" projektu ietekme

⁴² SAM 5.1.1. "Novērst plūdu un krasta erozijas risku apdraudējumu pilsētu teritorijās" projektu ietekme

Nodrošināta kvalitatīva vides informācija ⁴³	Sasniegtā tiešā mērķauditorija (tūkst) izmantojot medijus (prese, TV, radio, internets)	700	700	700	1 000
Saglabāts labs pazemes ūdeņu stāvoklis	Labā stāvoklī esošo pazemes ūdensobjektu īpatsvars, %	100	100	100	100

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai

Nr.	Pasākums	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgā struktūrvienība	Līdzatbildīgā struktūrvienība	Izpildes gala termiņš GGGG.MM.DD
1.	Prioritāte - Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, t.sk. virszemes un pazemes ūdeņu stāvokļa uzlabošana un laba jūras vides stāvokļa sasniegšana				
1.1.	Samazināt gaisa piesārņojuma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību	Pasākumu noteikšana gaisa piesārņojošo vielu emisiju samazināšanā	VAD	Valsts vides dienests (turpmāk - VVD), Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk - LVĢMC), pašvaldības, Valsts zemes dienests, Latvijas skursteņslaucītāju amata brālība,	2022.12.30.

43 Kopā finansēti 21 projekts (429 011 EUR) kas saistīts ar plašsaziņas līdzekļu darbību un izdevējdarbību vides izglītības jomā. Kopējā sasniegtā auditorija ~ 704 tūkst.

TV

- *TV specializētie raidījumi:* atbalstīta 5 raidījumu izveide un pārraidīšana (Re:TV – 3; LTV1 – 1; TV Kurzeme – 1) kopā 88 raidījumi; 35,6 h
- *Vides sadaļas TV raidījumos:* 3 raidījumos (Re:TV “Nedēļa Latvijā”; LTV1 “4 studija”; Re:TV “Latgales aktualitātes”; TV24 “Preses klubs”, kopumā izveidoti 73 sižeti ar kopējo ilgumu ~ 4,5h)

Radio

- *Radio specializētie raidījumi:* atbalstīta 2 raidījumu izveide un pārraidīšana (Kurzemes radio, Latvijas Radio 1); kopā 91 raidījums; 58 h
- *Vides sadaļas radio raidījumos:* 3 raidorganizāciju (STAR FM “Zaļā ceturtdiena”; “Divu krastu radio”, “EF-EI”) raidījumos veidotas vides sadaļas; kopā 48 raidījumu, ~ 17 h

Periodiskie izdevumi:

- *Specializētie periodiskie izdevumi:* 1 žurnāla “Putni dabā” sagatavošana un izdošana; izdoti 4 izdevumi ar vidējo tirāžu ~ 2,7 tūkst., katrs izdevums - 40 lp.
- *Vides sadaļas, publikāciju cikls periodiskajos izdevumos:* 7 izdevumos (“Vides vēstis”, “Rīgas aprīnka avīze”, “Latgales laiks”, “Medības Makšķerēšana Daba (MMD)”, “Diena”, avīze “Kas jauns”, “Dienas Bizness”) sagatavotas rakstu sērijas un publikācijas par vides aizsardzības tematiku un videi draudzīgu dzīvesveidu; kopā apjoms ~ 509 lp. (A4); 77 tūkst. vidējā tirāža

				Centrālā statistikas pārvalde (turpmāk - CSP), Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	
1.1.1.		Pasākumu noteikšana, kas palīdzēs nodrošināt ES līmenī noteikto gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas mērķu izpildi un veicinās cilvēku veselības un ekosistēmu aizsardzībai atbilstošas gaisa kvalitātes sasniegšanu un sekmēs siltumnīcefektu izraisīto gāzu samazināšanos	VAD		2022.12.30.
1.1.2.		Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāna 2019.-2030. gadam noteikto pasākumu īstenošana	VAD		2022.12.30.
1.2.	Uzlabot ūdensobjektu stāvokli un sasniegt labu jūras vides stāvokli	Pasākumu izstrāde laba pazemes un virszemes ūdeņu, kā arī jūras vides stāvokļa sasniegšanai			2022.12.30.
1.2.1.		Visaptverošas informācijas ieguve un uzkrāšana par iekšzemes ūdeņiem un jūras vidi, lai novērtētu to stāvokli un tā izmaiņas, un pamatotu pasākumus laba pazemes un virszemes ūdeņu, kā arī jūras vides stāvokļa sasniegšanai vai atjaunošanai.	VAD.		2022.06.30.
1.2.2.		Prioritāšu noteikšana, lai turpinātu uzlabot centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem	VAD	Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija, pašvaldības	2020.12.30.
1.2.3.		Lauksaimniecības radītā piesārņojuma pārvaldības nodrošināšana un lauksaimnieciskās darbības atbilstoši kompetencei novērtēšana tās izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem ietekmi uz vidi un slodzi uz ūdeņiem; ūdens kvalitātes pārmaiņas ilgtermiņā; virszemes saldūdeņu, upes grīvu (pārejas ūdeņu) un piekrastes ūdeņu eitrofisko stāvokli un apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti.	VAD		2020.06.30.
1.3.	Samazināt un pārvaldīt vides troksni Latvijā	Vides trokšņa tiesiskā regulējuma pilnveide	VAD		2022.12.30.
1.4.	Izstrādāt priekšlikumus plūdu un krastu nobrukumu risku mazināšanai	Risinājumu variantu izstrāde plūdu un Daugavas HES ūdenskrātuvju krastu nobrukumu risku mazināšanai	VAD		2021.12.30.

1.5.	Nodrošināt ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošanu vides kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai	ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošana vides kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai	AID, IUD	JD	2022.12.30.
1.6.	Samazināt vēsturiskā piesārņojuma radītās negatīvās sekas videi un cilvēku veselībai	Norvēģijas finanšu instrumenta finansējuma piesaiste vides kvalitātes uzlabošanai	IUD, AID	JD	2022.12.30.
2.	Prioritāte - Ekonomiski efektīva un pārdomāta resursu izmantošana				
2.1.	Ieviest Aprites ekonomikas principu Latvijā	Aprites ekonomikas attīstības Latvijā veicināšana, nosakot galvenos rīcības virzienus un pasākumus, lai sniegtu ieguldījumu valsts tautsaimniecības attīstībā, konkurētspēja, vienlaikus nodrošinot valsts starptautisko saistību izpildi	VAD		2022.12.30.
2.1.1.		Galveno aprites ekonomikas rīcības virzienu un pasākumu noteikšana (Aprites ekonomikas stratēģija)	VAD		2020.06.30.
2.1.2.		Aprites ekonomikas stratēģijā Latvijai noteikto pasākumu ieviešana	VAD		2022.06.30.
2.1.3.		Normatīvā regulējuma izstrāde Aprites ekonomikas principu ieviešanai	VAD		2022.12.30.
2.2.	Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt atkritumu kā resursa racionālu izmantošanu				
2.2.1.		Pasākumus noteikšana atkritumu apsaimniekošanas jomā	VAD	VVD	2022.12.30.
2.2.2.		Atkritumu apsaimniekošanas institucionālās sistēmas efektivizācija	VAD		2020.03.31.
2.2.3.		Depozīta sistēmas ieviešana dzērienu iepakojumam	VAD		2020.06.30.
2.2.4.		Dabas resursu nodokļa likmju piemērošanas efektivitātes izvērtēšana un pārskatīšana	VAD		2020.09.31.
2.3.	Pilnveidot Zaļo publisko iepirkumu (ZPI)	ZPI obligāti piemērojamās grupās īpatsvars publiskajos iepirkumos, 2022. -82%	KD		2022.12.30.
2.3.1.		Normatīvā regulējuma un prasību ZPI pilnveide	KD		2020.12.30
2.3.2.		ZPI piemērošanas prakses izvērtēšana un ieviešanas vadlīniju precizēšana (Aktualizētas ZPI ieviešanas vadlīnijas. Sagatavoti ikgadējie informatīvie ziņojumi par ZPI īstenošanu. Izglītotāki iepirkumu speciālisti, pasūtītāji par ZPI piemērošanu.)	KD		2022.12.30.

2.3.3		Videi draudzīgu iepirkumu (ZPI) sagatavošanas vienkāršošana, mazinot administratīvo slogu iepirkumu veicējiem. (Standartizētu ZPI iepirkumu nolikumu izstrāde)	KD		2022.12.30.
2.4.	Nodrošināt līdzsvarotu resursu izmantošanu	Nodrošināt tautsaimniecības radītā piesārņojuma pārvaldību, vienlaikus samazinot administratīvo slogu	VAD	VVD Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk – VPVB)	2022.12.30.
2.5.	Attīstīt efektīvu un ilgtspējīgu zemes dziļu resursu institucionālo pārvaldību	Priekšlikumu izstrāde izmaiņām normatīvajā regulējumā un kontroles kapacitātes stiprināšana.	VAD	VVD, LVGMC	2022.12.30.
2.6.	Izveidot sistēmu degradēto teritoriju un vēsturisko derīgo izraķeņu ieguves vietu rekultivācijai.	Sistēmas ietvara izstrāde degradēto un vēsturisko derīgo izraķeņu ieguves vietu rekultivācijai	VAD	VVD	2022.12.30.
2.7.	ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošana ekonomiski efektīvai un pārdomātai resursu izmantošanai	Normatīvā regulējuma izstrāde ES fondu finansējuma piesaistīšanai piesārņojuma mazināšanas pasākumiem un atkritumsaimniecības jomai	IPD	VAD, DAD	2021.12.30.
3.	Prioritāte - Uz riska izvērtējumu balstīta vides politika				
3.1.	Panākt drošu radioaktīvo atkritumu pārvaldību īstermiņā un ilgtermiņā	Radioaktīvo atkritumu pārvaldības pilnveide un Salaspils kodolreaktora likvidēšana			
3.1.1.		Radioaktīvo atkritumu pārvaldības politikas pilnveide	VAD	VVD Radiācijas drošības centrs (turpmāk – RDC), LVGMC	2020.12.30.
3.1.2		Radioaktīvo atkritumu tiesiskā regulējuma pilnveide	VAD	VVD RDC, LVGMC	2021.12.30.
3.1.3		Salaspils kodolreaktora likvidēšanas procesa pārvaldības nodrošināšana un ar radioaktīvo atkritumu glabātavas "Radons" saistīto būvdarbu vadība (Nodrošināt iepirkumu "Salaspils kodolreaktora izpētes un demontāžas plāna projekta izstrāde" un "Jaunas radioaktīvo atkritumu tvertnes, ilgtermiņa glabātavas un esošo radioaktīvo atkritumu tvertņu pārsegšanas	LVGMC	VVD RDC, VARAM	2022.12.30.

		radioaktīvo atkritumu glabātavā "Radons" projekta izstrāde un autoruzraudzība" īstenošanu un uzraudzību)			
3.2.	Nodrošināt ES fondu atbalsta pasākumu sagatavošanu uz riska izvērtējumu balstītai vides politikai	Sagatavots normatīvais regulējums ES fondu finansējuma piesaistīšanai vides monitoringam	IPD	VAD, DAD	2021.12.30.
3.3.	Pilnveidot ietekmes uz vidi novērtējuma politiku, uzlabojot tehnisko noteikumu izsniegšanu un to kontroli būvprojekta ģenerālajā plānā	Ietekmes uz vidi novērtējuma kvalitatīva un kompetenta izpilde	VAD	VPVB, VVD, DAP	2022.12.30.
3.4.	Paaugstināt iesaistīto pušu izpratni un zināšanu līmeni par augsta riska ķīmisko vielu identificēšanu un aizvietošanas iespējām	Nodrošināta informācija iesaistītajām pusēm par augsta riska ķīmiskām vielām un to aizvietošanas iespējām.	LVĢMC VVD	VARAM	2022.12.30.

4. <i>Prioritāte - Klimata pārmaiņu ierobežošana un pielāgošanās klimata pārmaiņām</i>					
4.1.	Nodrošināt virzību uz klimatneitralitāti 2050. gadā	Latvijas tautsaimniecības radīto SEG emisiju samazināšana un oglekļa piesaisties palielināšana	KPD	Visas ministrijas	2022.12.30.
4.1.1		Politikas pārejai uz oglekļa mazietilpīgu ekonomiku noteikšana un īstenošana (t.sk. Eiropas Zaļais kurss)	KPD	Visas ministrijas	2022.12.30.
4.1.2		SEG inventarizācijas nodrošināšana (informācijas un datu sagatavošana virzībai uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu progresa novērtēšanai)	KPD		2022.12.30.
4.1.3		ES ETS darbības Latvijā pārraudzība un likumdošanas pilnveidošana, ņemot vērā ES ETS tirdzniecības 4. periodu	KPD		2022.12.30.
4.2.	Nodrošināt finansējuma pieejamību klimata politikas attīstīšanai un īstenošanai				
4.2.1		Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta (EKII) darbības uzturēšana un attīstīšana	KPD	LVIF	2022.12.30.
4.2.2		Normatīvā regulējuma sagatavošana ES fondu finansējuma piesaistīšanai klimata pārmaiņu mazināšanas mērķu un prioritāšu izpildes veicināšanai, t.sk., klimata un vides aspektu horizontālai integrācijai ES fondu politikā	IPD	VAD, DAD, KPD	2021.12.30.
4.2.3		Finansējuma pieejamības nodrošināšana klimata politikas attīstīšanas un ieviešanas kapacitātes paaugstināšanai, klimata politikas mērķu sasniegšana	KPD		2020.12.30.
4.2.4.		Norvēģijas finanšu instrumenta klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumu ieviešanas nodrošināšana	AID, IUD, KPD	JD	2022.12.30.
4.3.	Nodrošināt Modernizācijas fonda ieviešanu Latvijā	Modernizācijas fonda darbības mehānisma izveide un darbības uzsākšana	KPD		2022.12.30.
4.4.	Īstenot fluorēto siltumnīcefekta gāzu ierobežošanu Latvijā	Uzlabot ozona slāņa noārdošu vielu un fluorēto siltumnīcefekta gāzu darbību pārvaldīšanu	KPD, VAD, VVD	VVD, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, Valsts	2022.12.30.

				ieņēmumu dienests	
5.	Prioritāte - Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana				
5.1.	Pabeigt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīkla izveidi	Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju atsevišķu sugu un biotopu aizsardzībai izveide	DAD	DAP	2022.12.30.
5.1.1.		Jaunu individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dabas pieminekļiem, lai sabalansētu dabas aizsardzības un sabiedrības intereses	DAD	DAP	2022.12.30.
5.1.2.		Dabas teritoriju ilgtspējīgas pārvaldības nodrošināšana	DAD	DAP	2022.12.30.
5.2.	Pārskatīt un piulnveidot kompensāciju mehānismu	Kompensāciju sistēmas pilnveide, paredzot samērīgas kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos	DAD	DAP Zemkopības ministrija	2022.12.30.
5.3.	Izstrādāt normatīvo regulējumu par invazīvajām sugām, nosakot atbildīgās iestādes un aizliegtās darbības	Atbildīgās iestādes un aizliegtu darbību par invazīvajām sugām noteikšana	DAD		2022.12.30.
5.4.	Nodrošināt ES un valsts budžeta piesaisti dabas aizsardzības pasākumiem	Normatīvā regulējuma ES fondu finansējuma piesaistīšanai dabas aizsardzības pasākumiem un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu ieviešana	IPD	DAP	2022.12.30.

1.4.4. Darbības virziens: Pārvaldes pilnveide

Esošās situācijas apraksts

✓ **Darbības virziena attīstības tendenču formulēšana**

Ministrijas sastāvā ir sešpadsmit departamenti un trīs patstāvīgās nodaļas. Padotībā darbojas sešas iestādes, kā arī ministrijas mērķu sasniegšanu nodrošina trīs kapitālsabiedrības.

Ministrijas darbības vidi ietekmē gan ārējie, gan iekšējie faktori – Latvijas, ES, starptautiskās saistības. Galvenās problēmas, kas kavē darbības ilgtspēju, ir apgrūtināta finansējuma saņemšana, dažādi administratīvie šķēršļi, atbilstošas informācijas un kvalificēta darbaspēka trūkums.

Atsevišķās jomās (piemēram, ģenētiski modificēto organismu kontrole, atskurbināšanas pakalpojumi) starp vairākām ministrijām atbildība sadalīta bez precīza funkciju nodalījuma.

Valsts pārvaldes reformu plānā 2020 noteikts, ka efektīvizējot atbalsta funkciju sniegšanu, ir iespējams nodrošināt kvalificētāku specializēto personālu, kas var veikt sarežģītākas darbības. Viens no atbalsta funkciju efektīvizēšanas virzieniem, kura īstenošanu ministrija uzsāka jau 2018.gadā, ir centralizēto iepirkumu veikšana ministrijas resora ietvaros.

Ministrija 2017.gadā uzsāka arī jaunas dokumentu vadības sistēmas ieviešanu, pakāpeniski palielinot dokumentu skaitu un veidus, kuru aprīte notiek elektroniskā vidē. Uzsākto procesu plānots turpināt. 2018. gadā divām ministrijas padotības iestādēm tika centralizēta personāla lietvedības funkcija. Uzsāktie procesi tiks turpināti un pilnveidoti arī nākamajos gados.

Resorā turpinās grāmatvedības centralizācija, nodrošinot grāmatvedības uzskaiti Dabas aizsardzības pārvaldei. Pilnveidoti ir arī ministrijas grāmatvedības uzskaites procesi, palielinot dokumentu skaitu, kuru aprīte notiek elektroniskā vidē, ieviešot komandējumu uzskaites moduli. Laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam pilnveidoti un pārskatīt personāla lietvedības procesi, nodrošinot elektronisku visa veida personāla dokumentu aprīti.

Efektīvam auditam ir jānodrošina ministrijas resorā neatkarīga un objektīva iekšējās kontroles sistēmas novērtēšana, identificējot būtiskākos procesu riskus, palīdzot uzlabot iekšējās kontroles vidi un izstrādājot ieteikumus administratīvā sloga mazināšanai, vērtējot procesu efektivitāti un lietderību. Efektīvam auditam darba rezultātā jāpalīdz ministrijai nodrošināt efektīvu resursu izmantošanu īstenoto funkciju un uzdevumu izpildē, paaugstinot pārlicību, ka stratēģijā noteiktie darbības virzieni tiks sasniegti ar mazākiem resursiem, bez liekiem procesiem un ar samazinātām izmaksām. Lai celtu Audita departamenta pievienoto vērtību, jāveicina audita dokumentu elektroniskā aprīte, auditoru darba un departamenta darbības efektivitātes celšana un auditoru profesionālā attīstība. Stratēģijas darbības periodā ministrijas organizētajos auditu apjomos jāiekļauj augstākā riska procesu analīze, katrā auditā pastiprināta uzmanība jāpievērš efektivitātes aspektu novērtējumam, analizējot administratīvā sloga mazināšanas un optimālu resursu izmantošanas iespējas. Auditā rezultātā sniedzot lietderīgus un kvalitatīvus audita ieteikumus, veicinot resursu aizsardzību no iespējamajiem zaudējumiem, palīdzot uzlabot stratēģijas sagaidāmo un sasniezamo darbības virzienu mērķu izpildi.

Lai nodrošinātu ministrijas darbības stratēģijā prioritāšu sasniegšanu un darbības virzienu īstenošanu ir jāveido aktīva un skaidra komunikācija ar sabiedrību, kā arī jānodrošina atgriezeniskā saite par ministrijas kompetencē esošo lēmumu pieņemšanu un politiku īstenošanu, veidojot komunikāciju, kas rosina sabiedrības līdzdalību un gūst pozitīvu sabiedrības atbalstu ministrijas pārziņā esošās nozares politikas attīstībā un īstenošanā. Komunikācijas plānošanas un sabiedrības informēšanas koordinēšanas funkciju ministrijā veic Sabiedrisko attiecību nodaļa, komunikācijas īstenošanā līdzdarbojas visi ministrijas darbinieki atbilstoši katra kompetencei. Visas komunikācijas aktivitātes tiek horizontāli integrētas ministrijas darbības virzienu īstenošanas uzdevumos. Aktuālāko jautājumu publiskai komunikācijai, konkrētiem komunikācijas projektiem un kampaņām tiek izstrādāts plāns, norādot īstenošanas grafiku, atbildīgās un iesaistītās personas. Sadarbībā ar Valsts kanceleju tiek izstrādāts stratēģiskās komunikācijas plāns, kurā tiek definētas galvenās komunikācijas mērķa grupas,

tēmas un komunikācijas kampaņas. Sadarbībā ar Nodrošinājuma departamentu un Personāla nodaļu tiek veidota iekšējā komunikācija, tostarp, organizējot pasākumus un attīstot iekšējos komunikācijas kanālus. Īstenojot komunikāciju, ministrija ievēro šādas komunikācijas vadlīnijas jeb principus:

- Komunikācija tiek plānota, vadīta un īstenota, tiek nodrošināta pēctecība un nepārtrauktība.
- Komunikācija tiek īstenota, ņemot vērā iekšējās un ārējās vides izmaiņas, kā arī vienlīdzības principus t.i. modelis paredz sabiedrības izpratni, brīvu informācijas apmaiņu starp ministriju un sabiedrību un otrādi. Ministrija tāpat kā sabiedrība ir vienlīdzīgi mijiedarbības partneri – gan informācijas avots, gan informācijas saņēmējs.
- Komunikācijas valoda ir skaidra, saprotama un pietiekami vienkārša, izvairoties no sarežģītiem profesionāliem un juridiskiem jēdzieniem un terminiem, pamācošām frāzēm un nepamatotas pašreklāmas.
- Iespēju robežās komunikācijā izmanto esošos informācijas kanālus, komunikācijas formātus un sadarbības tīklus, tādējādi ekonomējot finanšu un cilvēkresursus un iekļaujoties jau plānotajās aktivitātēs, vienlaikus sekojot līdzi attīstības tendencēm.
- Komunikācija tiek īstenota proaktīvi, iepriekš plānojot attiecīgas aktivitātes, kā arī nekavējoties tiek nodrošināta atgriezeniskā saite jeb viedoklis iepriekš neplānotajos gadījumos, kas skar Ministrijas kompetences jautājumus.
- Ministrija regulāri informē sabiedrību, sadarbības partnerus un plašsaziņas līdzekļus par aktualitātēm tās darbībā, tiecoties precīzi un viegli uztveramā veidā atspoguļot aktuālu informāciju.
- Tiek izmantoti ministrijas grafiskajā identitātē balstīti vienoti vizuālie risinājumi visiem informatīvajiem materiāliem, paziņojumiem plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, prezentācijām, publikācijām u.c.
- Komunikācijas realizēšanā tiek izvērtēti esošie un vidēja termiņa resursi un piedāvāti efektīvākie risinājumi attiecībā uz noteikto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām.
- Komunikācijas īstenošanā līdzdarbojas visas ieinteresētās personas, kā arī nepieciešamības gadījumā ministrija sadarbojas ar padotības iestādēm, gan apmainoties ar informāciju, gan veidojot vienotus vēstījumus kopējo mērķu sasniegšanai.

Risināmo problēmu noteikšana, t.sk. atrisināšanu kavējošie faktori

- **Mūsdienīgas komunikācijas ar sabiedrību nodrošināšana.** (Resora stratēģiskās komunikācijas sistēmas izveide un integrētas komunikācijas kampaņu īstenošana. Tīmekļvietnes vienotās platformas izveide. Vizuāli pievilcīga un saturiska regulāra komunikācija sociālajos tīklos.) .Sabiedrības komunikācijas paradumi strauji mainās, to arī veicina straujā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstība, elektronisku mediju un sociālo tīklu attīstība, tāpēc spēja atrast un pielietot jaunus sadarbības mehānismus un informēšanas instrumentus ir būtisks izaicinājums. Tāpat, komunikācijā ar sabiedrību aizvien izšķirošāka nozīme ir spējai prasmīgi apvienot zināšanas un radošumu, izvēloties gan piemērotus komunikācijas formātus, instrumentus, gan veidojot saturu, turklāt, darot to operatīvi, efektīvi un ar iespējami mazākiem finanšu resursiem. Ministrijas svarīgākais interneta komunikācijas kanāls - mājaslapa ir novecojusi un nespēj realizēt mūsdienu sabiedrības pieprasījumam atbilstošas komunikācijas nodrošināšanas un pieejamības principus. Tīmekļvietņu vienotās platformas izstrādes procesa gaitā ministrijai ir iespēja izstrādāt jaunu, mūsdienīgu, nozares vajadzībām atbilstošu mājaslapas vietni. Kaut plašsaziņas līdzekļos regulāri parādās informācija par ministrijas kompetences jomās paveiktajiem uzlabojumiem (pašvaldību reforma, reģionu attīstība, vides aizsardzība, dabas vērtību saglabāšana, klimata pārmaiņu ierobežošana, valsts pārvaldes digitalizācija un e-pakalpojumu veicināšana), tomēr publiskajā telpā dominējošie naratīvi par ministrijas nepietiekamo ieguldījumu attiecīgajās kompetences

jomās, kā arī dažāda veida viedokļi atsevišķos jautājumos liecina, ka sabiedrībai trūkst saprotamas un padziļinātas informācijas par ministrijas piedāvājumu un paveikto šo jomu jautājumu risināšanā, kā arī kompetentas analīzes par šiem jautājumiem Eiropas un globālā kontekstā.

- **Nulles birokrātija.** (Normatīvisma mazināšana)
- **Viedā attīstība. Centralizācija.** (Viedā transporta vadības sistēmas pilnveide. Viedā ES jautājumu koordinācija. “Sāc ar sevi” – videi draudzīga darba vieta un rīcība.
- **Efektīvu auditu veikšana un ieteikumu uzraudzība** (Pāreja uz elektronisko audita dokumentu apriti.)
- **Cilvēkkapitāla attīstība** (Personāla politikas harmonizēšana. Datu aizsardzība. Vadītāju 360 grādu novērtēšana. Mērķtiecīga ministrijas darbinieku digitālo prasmju attīstība. E mācību vide.). Cilvēks ir ministrijas pamatvērtība un priekšnoteikums, lai ministrija veiksmīgi sasniegtu tai izvirzītos mērķus un uzdevumus, ieviestu inovācijas un attīstītos. Primārais virzītājspēks ministrijas līdzsvarotā un ilgtspējīgā attīstībā ir izglītots, profesionāls un radošs darbinieks, spējīgs mūsdienu mainīgajā vidē izmantot zināšanas, nepārtraukti mācīties un attīstīt kompetences. Līdz ar to pieaug nepieciešamība ieguldīt resursus dažādos kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumos, apūt jaunas domāšanas metodes, ārvalstu pieredzi, kā arī ieviest mūsdienīgus risinājumus cilvēkkapitāla attīstības procesu atbalsta jomās.

Lai nodrošinātu mērķtiecīgu izvirzīto uzdevumu sasniegšanu, ministrijā jāizstrādā un jāievieš jauna pieeja snieguma rādītāju izstrādē, jāturpina paaugstināt ministrijas visu līmeņu vadītāju prasmes darbinieku vadīšanā. Viennlaicīgi jāveido motivējoša darba vide un jāsekmē darbinieku lojalitāte ministrijai, pievēršot pastiprinātu uzmanību cieņpilnai attieksmei darbinieku vidū, sekmējot uz savstarpējas uzticēšanās balstītas attiecības vadītāju un darbinieku starpā, kā arī attīstot spējas ieklausīties kolēģos.

✓ **Darbības virziena prioritātes**

- Attīstība uz pārmaiņām un komunikācija ar sabiedrību
- Cilvēkkapitāls.

Darbības virziena mērķis Paaugstināt resora darbības efektivitāti, t.sk., mazinot administratīvo slogu; nodrošināt nodarbināto profesionalitātes celšanu

Darbības rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2020-2022		
			2019 plāns	2020	2021
Attīstīta motivējoša darba vide ministrijas darbiniekiem	1. Mācības apmeklējušo darbinieku īpatsvars no kopējā darbinieku skaita ⁴⁴	55%	≥55%	≥55%	≥55%
	2. Iesaistīšanās pētījuma veikšana (piemēram mērījumi rādītājiem - vadītāja atzinība, atalgojums un labumi)	34% pozitīvs	37% pozitīvs	40% pozitīvs	43% pozitīvs
Paātrināta rēķinu apmaksa, ieviešot rēķinu elektronisko saskaņošanu	Rēķinu saskaņošanas laiks dienās ⁴⁵ :				
	Rēķiniem, kas apmaksājami no viena līdz diviem finansēšanas avotiem	10	8	7	5
	Rēķiniem, kas apmaksājami no vairāk par diviem finansēšanas avotiem	20	17	15	10
Normatīvisma mazināšana	Saeimai un MK iesniegto tiesību aktu projektu skaits (samazinājums par 5% gadā, lai nodrošinātu Nulles birokrātijas principa ⁴⁶ ieviešanu)	180	170	160	150
	Tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu skaits, par kuriem NVO izteicis viedokli (% no kopējā skaita)	≥ 15	≥ 15	≥ 18	≥ 20
Iepirkumu sistēmas optimizācija	Veikto centralizēto iepirkumu skaits	≥3	≥3	≥3	≥3
Audita darba kvalitāte un efektivitāte	Audita rezultātu novērtējums (Novērtējuma punkti skalā no 1-4)	≥3.5	≥3.5	≥3.5	≥3.5

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai

Nr.	Pasākums	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgā struktūrvienība	Līdzatbildīgā struktūrvienība	Izpildes gala termiņš GGGG.MM.DD.
1.	Prioritāte – Attīstība uz pārmaiņām				
1.1.	Informēt sabiedrību par nozares sasniegumiem, ministrijas kompetences				

⁴⁴ Rādītājs atkarīgs no pieejamā finansējuma.

⁴⁵ Rēķinu saskaņošanas sistēmas ieviešana tiks sākta pakāpeniski no 2018.gada

⁴⁶ Nulles birokrātijas princips – valsts pārvaldē tiek veicināts vienots un efektīvs risinājums administratīvā sloga samazināšanai, un kā koordinējošā institūcija ir noteikta Valsts kanceleja. Sadarbībā ar Ekonomikas ministriju, kurai jau ir pieredze uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu izstrādē un īstenošanā, kā arī izvērtējot vairāku valstu un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) pieredzi un praksi šajā jomā, Valsts kanceleja visām ministrijām ir noteikusi par saistošu tiesību aktu izstrādes procesā turpmāk ievērot Nulles birokrātijas principu. Detalizētāka informācija pieejama Ministru kabineta tīmekļvietnē <https://www.mk.gov.lv/lv/aktualitates/nulles-birokratijas-princips-administrativa-sloga-pieauguma-apturesanai>

	jomās paveiktajiem uzlabojumiem un darba rezultātiem				
1.1.1.	Pilnveidot stratēģisko komunikāciju, skaidrojot sabiedrībai par ministrijas prioritātēm, reformām un pieņemtajiem lēmumiem	Resora stratēģiskās komunikācijas sistēmas izveide un integrētas komunikācijas kampaņu īstenošana par resora prioritātēm, skaidrojot sabiedrībai pieņemtus lēmumus	SAN	Visi sektori; AD	2022.12.30.
1.1.2.	Nodrošināt interneta komunikācija, atbilstoši sabiedrības interneta patēriņam un pieprasījumam	Tīmekļvietnes vienotās platformas pilotprojekts (Izveidota jauna ministrijas mājaslapa atbilstoši tīmekļvietņu vienotās platformas izstrādes pamatnostādņēm. Nodrošināts mājaslapas tulkojums angļu valodā.)	SAN	Visi sektori	2020.06.30.
1.1.3.	Veicināt sabiedrības iesaistīšanos un līdzdalību stiprinot komunikācijas resursu kapacitāti un nodrošinot efektīvu, operatīvu un vizuāli pilnvērtīgu komunikāciju sociālajos tīklos.	Efektīvas, operatīvas un vizuāli pilnvērtīgas komunikācijas sociālajos tīklos nodrošināšana, t.sk. komunikācijas materiālu izstrāde ministrijas komunikācijas kanālu un mērķauditoriju vajadzībām.	SAN		2022.12.30.
1.2.	Nodrošināta iesaistošā komunikācija ar NVO sektoru (piemēram, Memoranda padome, Vides konsultatīvo padomi, Latvijas pašvaldību savienība u.c.), lai panāktu efektīvus risinājumus ministrijas kompetences politiku jomās, rosināt sabiedrības paradumu maiņu				
1.2.1.		VKP sanāksmju organizēšana un tehniskais nodrošinājums (Nodrošināta atgriezeniskā saite politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu izstrādē. Uzlabota sabiedrības līdzdalība ministrijas kompetences politiku plānošanā un īstenošanā.)	KD	Visi sektori	2022.12.30.
1.2.2.		ANO klimata pārmaiņu čatbota izveide (pilotprojekts)	PPD, KPD		2020.12.30.
1.3.	Nulles birokrātija				
1.3.1.		Nodrošināta iesniedzamo tiesību aktu, kas palielina administratīvo slogu vai rada jaunas atbilstības izmaksas, monetārā izvērtēšana, lai samazinātu mērķa grupu administratīvo slogu vai atceltu	JD	Visi sektori	2022.12.30.

		atbilstības prasības līdzvērtīgā apmērā ⁴⁷ .			
1.3.2.		Attīstīt dokumentu elektronisko vidi (Uzsākta lietvedības procesu standartizācija resorā; Uzlabota dokumentu elektroniskā aprīte)	ND	BFD, JD	2022.12.30.
1.4.	Viedā attīstība; Centralizācija				
1.4.1.	Centralizēt atbalsta funkcijas (Galvenais uzsvars – uz atbalsta funkciju pakāpenisku centralizāciju ⁴⁸)				
		1) Personāla lietvedība (40%) - nodrošināta elektroniska personāla dokumentu aprīte starp ministriju un padotības iestādēm	ND	BFD, padotības iestādes	2022.12.30.
		2) Grāmatvedības jaunās politikas adaptācija resorā	BFD	Padotības iestādes	2022.12.30.
		3) Iepirkumi (centralizētie iepirkumi 4,3%)	ND	Padotības iestādes	2022.12.30.
1.4.2.	Harmonizēt personāla politiku resorā attiecībā uz sociālajām garantijām	Vienotu nosacījumu nodrošināšana ministrijas resorā	ND	Padotības iestādes	2022.12.30.
1.4.3.	Celt iestāžu darbības efektivitāti un produktivitāti, vienkāršojot procesus un izmantojot tehnoloģiju iespējas	Nodrošināti budžeta līdzekļi ministrijas svarīgiem pasākumiem	BFD	Padotības iestādes; ministrijas strukturvienības	2022.12.30.
1.4.4.	Ieviests Projekta komandu darbs ministrijas uzdevumu īstenošanai	Projektu īstenošana, ieviešot projektu komandas pieeju, tādējādi stiprinot horizontālo sadarbību un liekot uzsvāru uz rezultātu sasniegšanu, nevis procesu.	Visi sektori	Padotības iestādes	2022.12.30
1.4.5.	Uzlabot ministrijas transporta loģistiku	Viedā transporta vadības sistēmas pilnveidošana	ND		2022.12.30
1.4.6.	Nodrošināt starptautisko, t.sk. ES un OECD jautājumu koordināciju caur vienotu kontaktpunktu un Valsts informācijas sistēmu izmantošana viedai ES jautājumu koordinācijai	Vienots kontaktpunkts nodrošinās vienotu pieeju resorā. (saskaņota iestādes viedokļa paušanai). Izmantojot un piedaloties informācijas sistēmu uzlabošanā/izstrādes testēšanā (ESVIS, jaunais ESTAPIKS, sasaiste ar TAP),	KD (ES un OECD);	Visi sektori (deleģētie starptautisko līgumu un organizāciju	2022.12.30.

⁴⁷ Sliksnis, sākot ar kuru ir nepieciešams veikt sloga monetāro izvērtējumu, ir 2000 *euro* 2 mērķgrupai gadā. Iesniedzot apstiprināšanai MK tiesību akta projektu, kas palielina administratīvo slogu vai rada jaunas atbilstības izmaksas uzņēmējiem, ministrija vienlaikus ir jāiesniedz tiesību akta projekts, kas tai pašai mērķa grupai samazina administratīvo slogu vai atceļ atbilstības prasības līdzvērtīgā apmērā

⁴⁸ Valsts pārvaldes reform plāna 2020 Progresā ziņojums

		panākt lietotājiem draudzīgāku un efektīvāku informācijas apriti (tajā skaitā arī saskaņošanu).		kontaktpunkti)	
1.4.7.	Nodrošināt Ministrijas vadības dokumentu izstrādi	1) VARAM darbības stratēģijas 2020-2022 izstrāde atbilstoši Valsts pārvaldes reformu plāna 2020 uzstādījumiem	KD	Visi sektori SAN, AD, PN, Padotības iestādes	2022.12.30.
		2) VARAM gada publisko pārskatu sagatavošana un publicēšana mājas lapā	KD	Visi sektori SAN, AD, PN, Padotības iestādes	2022.07.01.
1.5.	“Sāc ar sevi” – videi draudzīga darba vieta un rīcība				
1.5.1.	ZPI ministrijā	Jaunos iepirkumos integrēti ZPI kritēriji un prasības	ND	Visi sektori	2022.12.30.
1.5.2.	Drošas un darbiniekam draudzīgas darba vides izveide ministrijā				
		1) Izveidota sistēma gaisa kvalitātes (CO2) kontrolei darbinieku darba telpās	ND		2021.12.30.
		2) Atkritumu urnu ar iespēju šķirot atkritumus izvietošana ārpus darbinieku darba telpām - procesa uzsākšana	ND		2020.12.30.
		3) Samazināts individuālo printeru skaits, pārejot uz tīklveida printeriem ārpus darbinieku darba telpām	ND		2022.12.30.
		4) Veicināts veselīgs dzīvesveids un izveidota fizisko aktivitāšu telpa ministrijā	ND		2022.12.30.
		5) Iekšējās kārtības par darba aizsardzību ministrijā pilnveide un instruēti darbinieki	ND		2022.12.30.
1.6	Efektīvu auditu veikšana un ieteikumu uzraudzības nodrošināšana				
1.6.1.	Auditoru darba un departamenta darbības efektivitātes celšana				
		1) Attīstīti efektivitātes iekšējie auditi	AD		2022.12.30.
		2) Pilnveidota risku analīze	AD		2021.12.30.
		3) Izstrādāti kritēriji auditoru darba efektivitātes novērtēšanai	AD		2020.12.30.

1.6.2.	Pāreja uz elektronisko audita dokumentu apriti	Audita darba dokumentu aprite un ieteikumu uzraudzība tiek nodrošināta elektroniskā vidē	AD		2022.12.30.
1.6.3.	Departamenta auditoru kvalifikācijas attīstība	Auditoriem celta kompetence identificēto auditu posmu darbības uzlabošanai vismaz 30% apmērā	AD		2022.12.30.
2.	Prioritāte - Cilvēkkapitāls				
2.1.	Cieņpilna attieksme - Ikgadēja darbinieku iesaistīšanās pētījuma veikšana	Veikta darbinieku apmierinātības aptauja	PN		2022.12.30.
2.2.	Ieklausīšanās un uzticēšanās (Ieviesta vadītāju 360 grādu novērtēšana)	360 grādu novērtēšana veikta līdz vidējā līmeņa vadītāju līmenim	PN		2022.12.30.
2.3.	Darbinieku apmācība	VARAM akadēmija, citi kursi			
2.3.1.	Attīstība caur zināšanām – Celt darbinieku kompetences stratēģiskās komunikācijas, protokola un etiķetes jautājumos.	Nākotnē nepieciešamo kompetenču attīstīšana VARAM, t.sk resorā nodarbinātajiem (stiprināta valsts pārvaldē nodarbināto profesionalitāte un spēja pielāgoties nākotnes pārmaiņām un izaicinājumiem)	PN	Visi sektori	2022.12.30.
2.3.2.	Mērķtiecīgi atīstīt ministrijas darbinieku digitālās prasmes, Celt radošumu (spēja nemītīgi pilnveidot procesus).	55% darbinieku apmeklējuši kursus IT sistēmu, MS programmu lietošanā; apmācīti lietot dizaina domāšanas LEAN u.c. metodes	PN		2022.12.30.
2.3.3.	Izstrādāt E mācību vidi	Nodrošinātas plašākas un mūsdienīgākas iespējas izglītot lielāku ministrijas (t.sk. resors) darbinieku skaitu	PN		2022.12.30.
2.3.4.	Celt darbinieku kompetences (izpratnes veidošana, pieredzes kāpināšana profesionālās apmācībasursos ārvalstīs, piemēram, sertificēti apmācību kursi par starptautiskās vides pārvaldību un starptautiskajiem vides nolīgumiem.)	Pilnvērtīga uzdevumu izpilde ministrijas mērķu sasniegšanā	PN	Visi sektori	2022.12.30.
2.3.5.	Attīstīt vadītāju darbinieku vadīšanas prasmes, motivējošai darbinieku vadībai (Jātrenē prasmes snieguma rādītāju izstrādē un to ietveršanā iestāžu vadītāju snieguma kritērijos. Jāizstrādā un jāievieš jauna pieeja arī pārējo darbinieku snieguma vadīšanā,	80% ministrijas vadītāju apmeklējuši kursus saistībā ar Darbinieku vadīšanas prasmi attīstību: emocionālo inteliģenci, attīstības pārrunu vadīšanu, un darbinieku izaugsmes plānošanu; kritiskā domāšana; kompleksa problēmu risināšana Sarunu vešanas prasmes (sanāksmju	PN		2022.12.30.

	balstoties uz svarīgāko rezultātu sasniegšanu)	vadīšana); kognitīvās fleksibilitātes treniņi			
2.4.	Pateicības izteikšana, darbinieka iesaiste lēmumu pieņemšanā, piederības sajūtas radīšana, naudas balva par sasniegumiem, darba un personīgās dzīves sabalansēšana – attālinātais un elastīgais darba laiks.	Motivēts darbinieks	Vadītāji		2022.12.30.
2.5.	Darba saturs - darbiniekiem izaicinoši uzdevumi, kas atbilst viņu prasmēm un interesēm, dod iespēju pilnveidoties.	Gandarīts darbinieks	Vadītāji		2022.12.30.
2.6.	Tiekties uz darbinieku izvietojumu vienā ēkā	VARAM atrodas vienā ēkā	ND	Ministrijas vadība, BFD, JD	2022.12.30.
2.7.	Dalīšanās ar zināšanām – zināšanu eksports, t.sk. starptautiski; starptautiskā sadarbība				
2.7.1.		Pieredzes apmaiņas starptautisko pasākumu organizēšana un koordinēšana Nodrošināta: - divpusēja sadarbība ar ieinteresētajām valstīm ⁴⁹ ; - trīspusēja sadarbība (īkgadēja Baltijas vides ministru sanāksme Baltijas Ministru padomes Vides komitejas ietvaros un Baltijas valstu ministru, kuri atbild par reģionālās attīstības un pašvaldību jautājumiem, sanāksme). - Dalība un pieredzes apmaiņa starpvaldību komisiju/ komiteju ietvaros ⁵⁰ .	KD	Visi sektori	2022.12.30.
2.7.2.		Pārstāvēt Latvijas intereses starptautiskajās organizācijās OECD, ANO - ministrijas kompetences jomās (Sagatavots Latvijas viedoklis (dokumentu paka), uzrunas un organizēti tematiskie blakus pasākumi OECD augsta līmeņa sanāksmēs, ANO Vides asamblejas sesijās, ANO Augsta līmeņa politikas forumā	KD	Visi sektori	2022.12.30.

⁴⁹ Piemēram, Baltkrievija, Uzbekistāna u.c.

⁵⁰ Aptuveni 2-3 gadā, piemēram, LV-BY SVK, LV-UZB SVK u.c.

		ilgtspējīgai attīstībai ministrijas kompetences jomās)			
2.7.3.		Nodrošināt dalību Baltijas Jūras valstu padomes (BJVP) formātos (Labo prakšu pārņemšana no un Latvijas pieredzes nodošana Baltijas jūras reģiona valstīm nodrošinot Baltic 2030 Rīcības plāna mērķu sasniegšanu)	KD, KPD, TPD	Visi sektori	2022.12.30.
2.7.4.		Zināšanu eksports Dalīties pieredzē ar citām valsts iestādēm labajā pieredzē	Ministrijas strukturvienības		2022.12.30.

1.5. VARAM darbības spēju izvērtējums

VARAM darbības vidi ietekmē gan ārējie, gan iekšējie faktori. Latvijas līdzdalība ES nosaka gan arvien pieaugošas likumdošanas prasības, gan arī arvien pieaugošas iespējas Latvijai ietekmēt starptautiskos procesus.

Galvenās problēmas, kas kavē darbības ilgtspēju, ir apgrūtināta finansējuma saņemšana, dažādi administratīvie šķēršļi, atbilstošas informācijas trūkums, kvalificēta darbaspēka trūkums

Latvijas iekšējie faktori:

- pieaugot ekonomiskai labklājībai, ievērojama daļa Latvijas sabiedrības locekļu līdzīgi kā bagātākajās valstīs pieņem pārtēriņa filozofiju un sāk patērēt ievērojami vairāk dabas resursu un sabiedrisko pakalpojumu nekā nepieciešams, kā arī palielinās saražoto atkritumu daudzums;
- lielas reģionālās atšķirības iedzīvotāju blīvuma ziņā, slodzes ziņā uz vidi, iedzīvotāju ienākumos, kā arī praktiskajā projektu vadīšanas pieredzē;
- pieaugoša sabiedrības interese par vides, tai skaitā klimata jautājumiem, prasība pēc sakārtotas un līdzsvarotas vides, nevalstisko organizāciju ietekme;
- pieaugoša transporta ietekme uz vides, īpaši gaisa kvalitāti;
- pakāpeniski pieaugoša lauksaimniecības un atsevišķos gadījumos arī rūpniecības ietekme uz vidi, kaut arī kopējais šīs ietekmes līmenis pagaidām ir salīdzinoši zems;
- vides piesārņojuma ietekme uz cilvēka veselību;
- ekonomisko interešu lobēšana, dažkārt nerēķinoties ar vides prasībām.

Ārējie faktori:

- dalība ES, OECD un NATO, pieaugošas likumdošanas prasības;
- ES tirgus pozitīvā ietekme uz Latvijas komersantu vides jautājumu sakārtošanu;
- starptautisko saistību ietekme;
- starptautisko vides prasību nepietiekamā ieviešana Latvijas kaimiņvalstīs ārpus ES;
- starptautiskās tendences ilgtspējīgas attīstības jomā, vides prasību integrēšana citos sektoros;
- pārrobežu piesārņojuma ietekme;
- klimata pārmaiņu ietekme.

Nozīmīgākās problēmas un riski:

- rūpniecisko un transporta avāriju riski, tai skaitā pārrobežu avāriju risku rezultātā radītais piesārņojums, nav noteiktas pietiekamas atbildības par videi nodarītā kaitējuma seku novēršanu;

- finansējuma un administratīvās kapacitātes trūkuma dēļ nav pilnā apjomā nodrošināta ES nosacījumu izpilde, tādēļ pastāv risks valstij zaudēt ES tiesā, tai skaitā par obligāto vides monitoringa prasību neizpildi, kā arī ES un Latvijas normatīvajos aktos noteikto mērķu (piemēram, atkritumu pārstrādē) neizpildi;
- vides prasības pieaug ievērojami straujāk kā administratīvā kapacitāte, tā rezultātā ir nepilnīga kontrole un rodas administratīvie šķēršļi;
- nepieciešamība kompensēt dabas aizsardzības prasību rezultātā radušos saimnieciskās darbības ierobežojumus, kam nav nodrošināts finansējums;
- nepieciešamība kompensēt zaudējumus, kas radušies īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarīto būtisko postījumu rezultātā, kam nav nodrošināts finansējums;
- aizsargājamās teritorijas un aizsargjoslas nepietiekami ietvertas teritorijas plānošanā, tādēļ šādās teritorijās tiek plānota un īstenota teritorijas izveidošanas mērķim neatbilstoša attīstība;
- pastāv būtiskas sociālekonomiskās attīstības līmeņa atšķirības reģionu starpā;
- likuma "Par pašvaldībām" un citu tiesību aktu normu neatbilstība faktiskajai situācijai, normu savstarpēja kolīzija, kā arī normu piemērošanas un citas problēmas saistībā ar minēto tiesisko regulējumu. Daļa konstatēto problēmu pastāvošajā tiesiskajā regulējumā ir fundamentālas, proti, attiecas uz pašvaldību kompetenci, pārvaldes struktūru, budžeta veidošanu un rīcību ar pašvaldību mantu, un ne tikai apgrūtina pašvaldību efektīvu darbību iedzīvotāju interesēs, bet arī valsts pārvaldes kopējo darbību, institūciju savstarpējo sadarbību un kompetences sadalījumu, racionālu valsts un pašvaldību finanšu resursu sadalījumu un izmantošanu;
- nepietiekams digitālo prasmju līmenis uzņēmēju un iedzīvotāju vidū darbojas kā šķērslis ekonomikas izaugsmei, konkurētspējai un nodarbinātībai Latvijā un ES kopumā. Iedzīvotāji nespēj pārvarēt stereotipus, baidās no jaunā, nezināmā, baidās uzdrošināties izmantot radītās e-iespējas. Vairumā gadījumu iedzīvotāji, kā arī uzņēmēji, neizmanto elektroniskās iespējas, jo nav informēti par digitālo prasmju izmantošanas priekšrocībām, informācija par valsts un pašvaldību pakalpojumu e-pakalpojumiem nav pieejama pietiekamā apjomā;
- mainoties Latvijai pieejamajam ES fondu finansējuma apjomam, jāmeklē jauni risinājumi finansējuma piesaistei reģionu līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai, vides aizsardzībai un dabas resursu racionālai izmantošanai, kā arī pielāgošanās klimata pārmaiņām, digitālajai transformācijai un IKT risinājumu izmantošanai.

Iespējas:

- izveidota funkcionējoša normatīvo aktu un institucionālā sistēma, pārņemtas ES prasības;
- Latvijai ir iespējams ietekmēt ES normatīvo aktu turpmāko attīstību;
- pakāpeniski tiek ieviesta integrēta pieeja piesārņojuma novēršanā un kontrolē;
- nodrošināta vides un klimata politikas mērķu integrēšana citu nozaru politikas plānošanas dokumentos un tiesību aktos;
- nodrošināta pasākumu un projektu īstenošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un pielāgošanās klimata pārmaiņām veicināšanai;
- izveidots tāds īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo teritoriju tīkls, kas nodrošina sugu un biotopu labvēlīgu aizsardzības stāvokli;
- nodrošināts finansējums kompensācijām par saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kuri izriet no dabas aizsardzības prasībām, kā arī kompensācijām par zaudējumiem, kas radušies īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarīto būtisko postījumu rezultātā;
- nodrošinātas arvien pieaugošas sabiedrības līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanā vides jomā;

- veidot aktīvu un skaidru komunikāciju ar sabiedrību, t.sk. nodrošināt atgriezenisko saiti par ministrijas kompetencē esošu lēmumu pieņemšanu, gūstot pozitīvu sabiedrības atbalstu nozares politikas attīstībā un īstenošanā;
- izveidot efektīvu pašvaldību institucionālo un funkcionālo sistēmu;
- izveidot optimālu IKT pārvaldības sistēmu, kura nodrošina iedzīvotājiem pieejamus e-pakalpojumus.

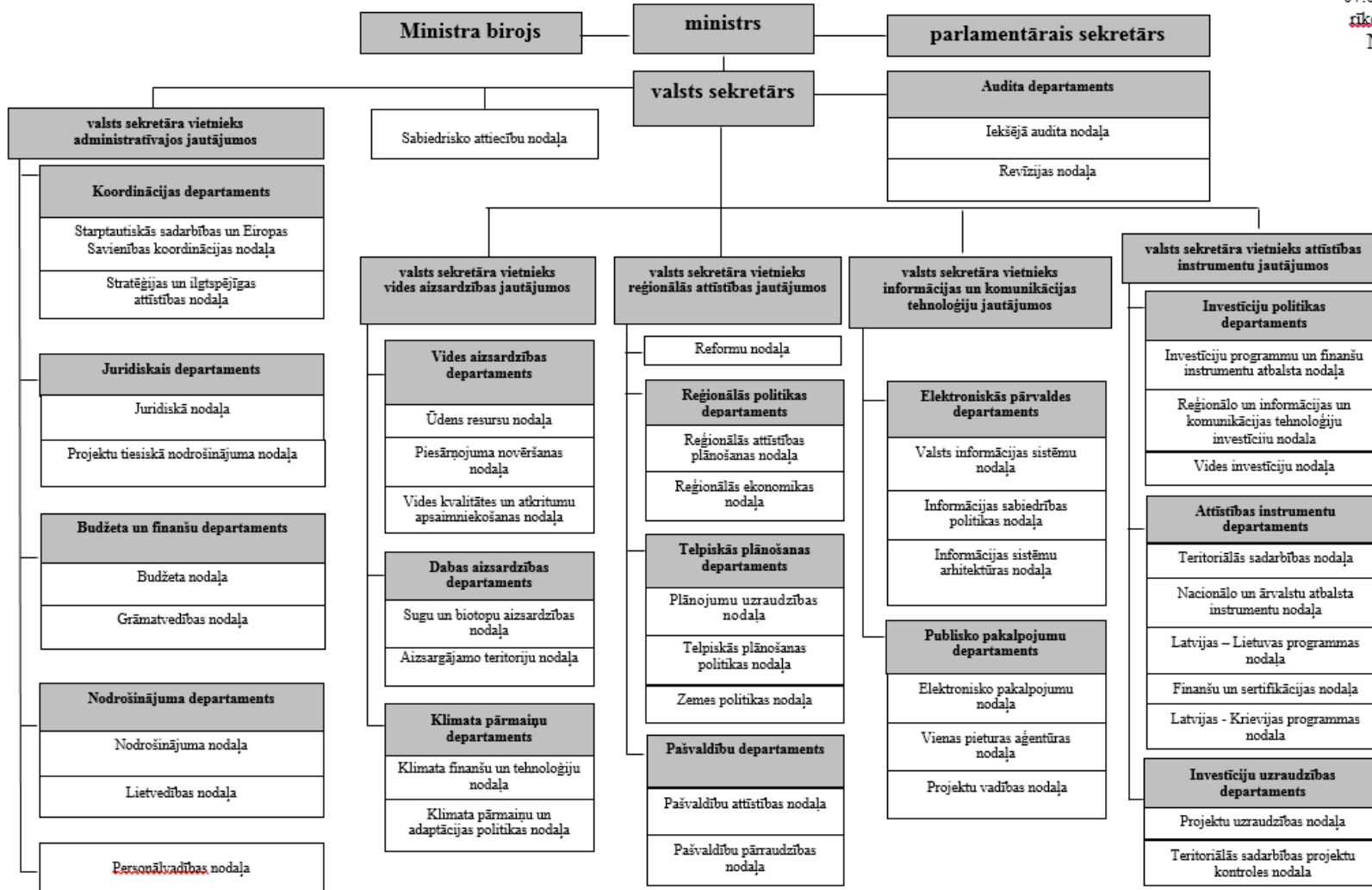
VARAM struktūra

VARAM šobrīd ir sešpadsmit departamenti un divas patstāvīgās nodaļas (skatīt 1. attēlu). Vides aizsardzības, Dabas aizsardzības, Klimata pārmaiņu, Reģionālās politikas, Telpiskās plānošanas, Pašvaldību, Elektroniskās pārvaldes, Publisko pakalpojumu, Investīciju politikas, Attīstības instrumentu un Investīciju uzraudzības departamenti, kā arī Reformu nodaļa atbild par konkrētām jomām vai sektoriem. Savukārt, pārējie departamenti – Koordinācijas, Juridiskais, Budžeta un finanšu, Nodrošinājuma un Audita departamenti, tāpat kā Sabiedrisko attiecību nodaļa nodrošina ministrijas darbību kopumā.

Ministrijas padotībā darbojas sešas iestādes, kā arī ministrijas mērķu sasniegšanu nodrošina trīs kapitālsabiedrības.

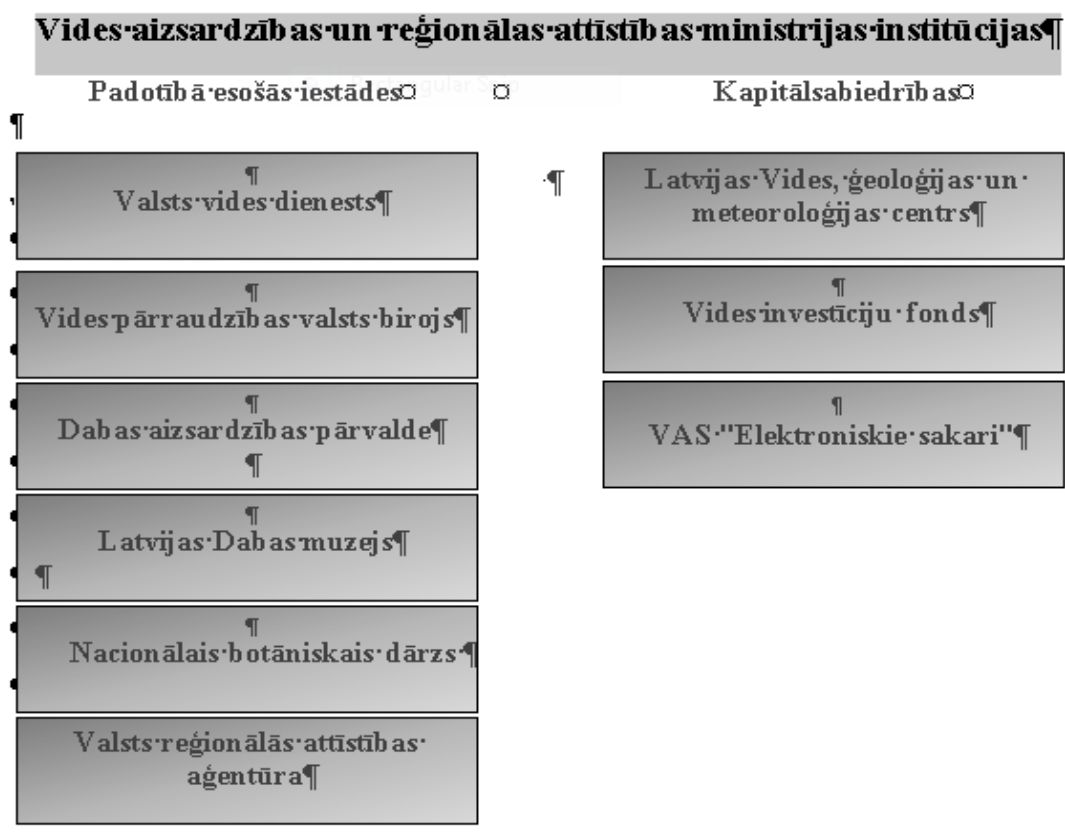
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas struktūra (02.01.2020.)

Pielikums
07.01.2020.
~~rīkojumam~~
Nr. 7-p

1. attēls VARAM struktūra

VARAM padotībā esošās iestādes (skatīt 2. attēlu) realizē valsts politiku un normatīvo aktu prasības visās ministrijas kompetences jomās.

2. attēls VARAM pakļautās institūcijas

2. VARAM valsts budžeta programmu daļa

Progr., apakšpr. kods	Valsts budžeta programma (apakšprogramma)	Darbības virziena Nr. ⁵¹	2019. gads		2020. gads		2021. gads		2022. gads	
			plānotie izdevumi EUR	vidējais amata vietu skaits	plānotie izdevumi EUR	vidējais amata vietu skaits	plānotie izdevumi EUR	vidējais amata vietu skaits	plānotie izdevumi EUR	vidējais amata vietu skaits
21.00.00	Vides aizsardzības fonds un iemaksas starptautiskajās organizācijās		6 000 863	5	6 138 498	5	6 092 655	5	6 592 655	5
21.01.00	Fonda darbības nodrošinājums	3)	214 513	5	205 997	5	205 997	5	205 997	5
21.02.00	Vides aizsardzības projekti	3)	3 232 145	-	3 390 645	-	3 490 645	-	3 940 645	-
21.13.00	Nozares vides projekti	3)	811 759	-	961 759	-	961 759	-	1 011 759	-
21.20.00	Iemaksas starptautiskajās organizācijās	3)	1 742 446	-	1 580 097	-	1 434 254	-	1 434 254	-
23.00.00	Vides politikas īstenošana		7 370 064	333	9 137 615	330	9 335 292	330	9 420 092	330
23.01.00	Valsts vides dienests	3)	6 940 949	315	8 611 336	313	8 808 268	313	8 893 068	313
23.02.00	Vides pārraudzības valsts birojs	3)	429 115	18	526 279	17	527 024	17	527 024	17
24.00.00	Dabas aizsardzība		7 315 127	191	9 190 963	191	9 197 213	191	9 198 781	191

⁵¹ 1) Vides kvalitātes saglabāšana un oglekļa mazietilpīgas un pret klimata pārmaiņām noturīgas attīstības sekmēšana.

2) Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu un efektīvu pārvaldību, saglabājot bioloģisko daudzveidību, nodrošinot ekosistēmu pakalpojumu pieejamību un veicināt pāreju uz aprites ekonomiku.

3) Sekmēt reģionu ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību.

4) Nodrošināt valsts un pašvaldību (turpmāk - publisko) publisko pakalpojumu efektivitātes paaugstināšanu un visaptverošu pieejamību, t.sk. elektroniski

5) Digitālā vienotā tirgus attīstība, digitālo prasmju un valsts vienotās IKT arhitektūras pārvaldība

6) Nodrošināt VARAM darbības ilgtspējību, t.sk. paaugstinot iestādes darbības efektivitāti, mazinot administratīvo slogu un nodrošinot nodarbināto profesionalitātes celšanu

24.05.00	Zinātniskā institūta "Nacionālais botāniskais dārzs" valsts funkciju nodrošinājums	3)	776 911	-	1 334 650	-	1 334 650	-	1 334 650	-
24.06.00	Latvijas Dabas muzeja darbības nodrošināšana	3)	822 200	54	1 239 883	54	1 247 701	54	1 247 701	54
24.08.00	Nacionālo parku darbības nodrošināšana	3)	5 614 833	137	6 515 247	137	6 513 679	137	6 515 247	137
24.09.00	Atbalsts biedrībai "Pēdas LV" Lielās talkas nodrošināšanai	4)	101 183	-	101 183	-	101 183	-	101 183	-
27.00.00	Klimata pārmaiņu finanšu instruments		59 000	-	112 939	-	33 176	-	-	-
27.01.00	Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta administrācija		59 000	-	112 939	-	33 176	-	-	-
28.00.00	Meteoroloģija un bīstamo atkritumu pārvaldība	3)	4 214 907	-	5 019 306	-	4 128 104	-	4 128 104	-
30.00.00	Attīstības nacionālie atbalsta instrumenti	1); 2)	4 619 758	5	3 939 447	4	11 053 333	3	3 067 073	3
31.00.00	Atbalsts plānošanas reģioniem	1)	1 661 056	-	1 661 056	-	1 661 056	-	1 661 056	-
32.00.00	Valsts reģionālās attīstības politikas īstenošana	1); 2)	5 794 614	88	6 459 755	92	6 546 815	93	6 422 753	93
33.00.00	Emisijas kvotu izsolišanas instruments		7 247 791	9	5 572 350	16	4 773 201	16	980 627	16
33.01.00	Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta administrācija	1); 3)	339 409	9	988 534	16	980 627	16	980 627	16
33.02.00	Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta projekti	1); 3)	6 908 382	-	4 583 816	-	3 792 574	-	-	-
61.00.00	Kohēzijas fonda (KF) projektu un pasākumu īstenošana		4 747 467	3	3 978 716	3	1 972 318	3	123 806	-
61.08.00	Kohēzijas fonda (KF) projekti (2014-2020)	1); 2); 3)	4 696 267	1	3 978 716	3	1 972 318	3	123 806	-
61.20.00	Tehniskā palīdzība Kohēzijas fonda (KF) apgūšanai (2014-2020)	2); 3)	51 200	2	-	-	-	-	-	-
62.00.00	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk - ERAF) projektu un pasākumu īstenošana		15 164 450	56	9 863 835	51	3 411 533	38	417 340	-

62.07.00	ERAF projekti (2014-2020)	3)	14 170 634	27	8 895 743	13	2 494 889	-	417 340	-
62.20.00	Tehniskā palīdzība Kohēzijas fonda (ERAF) apgūšanai (2014-2020)	1); 2); 3); 4); 5)	993 816	29	968 092	38	916 644	38	-	-
63.00.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana		2 737 516	3	2 994 723	6	6 013 256	5	6 861 711	-
63.07.00	Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2014-2020)	3)	2 551 372	1	2 633 179	1	5 785 152	-	6 861 711	-
63.20.00	Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014-2020)	1); 2); 3); 4); 5)	186 144	2	361 544	5	228 104	5	-	-
64.00.00	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana		561	-	-	-	-	-	-	-
64.08.00	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) maksājumi (2014-2020)	3)	561	-	-	-	-	-	-	-
65.00.00	Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana		23 811	2	9 476	1	-	-	-	-
65.08.00	Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)	3)	625	-	-	-	-	-	-	-
65.20.00	Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014-2020)	3)	23 186	2	9 476	1	-	-	-	-
66.00.00	Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) projektu un pasākumu īstenošana		695 825	-	366 803	-	631 033	-	287 015	-
66.06.00	Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)	3)	695 825	-	366 803	-	631 033	-	287 015	-

69.00.00	Mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana		51 002 877	51	29 199 375	58	24 051 252	47	4 398 647	44
69.08.00	Pārrobežu sadarbības programmu darbības nodrošināšana, projekti un pasākumi (2014 - 2020)	1)	48 244 235	51	26 202 921	58	20 039 288	47	3 747 376	44
69.21.00	Atmaksas valsts pamatbudžetā par Pārrobežu sadarbības programmu finansējumu (2014–2020)	1)	2 758 642	-	2 996 454	-	4 011 964	-	651 271	-
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana		1 511 527	2	1 723 354	-	337 932	-	58 408	-
70.02.00	Atmaksas valsts pamatbudžetā par citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu finansējumu (2007–2013)	1)	225 000	-	482 984	-	35 362	-	-	-
70.06.00	LIFE programmas projekti	1)	1 099 461	1	855 408	-	204 870	-	58 408	-
70.08.00	Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai	1)	89 366	1	287 262	-	-	-	-	-
70.09.00	Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm	1)-4)	97 700	-	97 700	-	97 700	-	-	-
71.00.00	Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana		302 605	7	315 253	7	365 214	8	489 282	9
71.06.00	Norvēģijas finanšu instrumenta finansētās programmas "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanas tām un vide (LV-CLIMATE)" īstenošana	1)	166 820	4	178 919	4	214 419	5	279 419	5
71.08.00	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta finansētās programmas "Vietējā attīstība,	1)	135 785	3	136 334	3	150 795	3	209 863	4

	nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība (LV-LOCALDEV)” īstenošana									
73.00.00	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti		780 022	5	630 026	1	506 886	1	506 886	1
73.02.00	Atmaksas valsts pamatbudžetā par pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajiem projektiem	1)	-	-	123 140	-	-	-	-	-
73.06.00	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti (2007-2013)	1)	780 022	5	506 886	1	506 886	1	506 886	1
97.00.00	Nozaru vadība un politikas plānošana	1)-4)	7 842 308	261	8 607 379	259	8 685 566	259	8 818 979	259
99.00.00	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	1)	21 323	-	-	-	-	-	-	-